

P
bar
tow
wy
peh
pod
pot
cza
Se
na
wn
lo
zo
sp
pr
K
cy
by
so
dy
ki
st
pr
k
k
P
S
E

mi
asi
o prz
oplat sa

Budżet państwowy a podatki

II.

Szybki wzrost wydatków państwowych. — Sposoby podniesienia dochodów państwa. — Oświadczenie Prezydenta Rzeczypospolitej i projekty nowego opodatkowania. — Na czym zasadza się oszczędność państwowa? — Naukowa organizacja pracy. — Oszczędności zapominać nie wolno.

W ostatnim czasie, w naszych budżetach zaznacza się wyraźnie tendencja do zwiększania wydatków państwowych. Nawet niektórzy z referentów w komisji budżetowej Sejmu wypowiedzieli się za podniesieniem poszczególnych pozycji; skreślenie zaś takiej pozycji, jak np. fundusz dyspozycyjny Ministra Spraw Wewnętrznych jest raczej aktem zemsty politycznej, a nie było podyktowane chęcią oszczędności.

Szybki wzrost wydatków malują następujące cyfry: Na rok 1926, wszystkie wydatki, zwyczajne i nadzwyczajne, były prelininowane w kwocie 1.847 milj. zł i przy wykonaniu budżetu, utrzymały się na tym poziomie, przekraczając powyższą sumę zaledwie o 8 milj. zł; na rok 1927/8 prelininowano wydatków — 1.973 milj. zł, a w rzeczywistości, w ciągu 1927 r. wydatkowano 2.297 milj. czyli o 16% więcej od prelininara. Na r. 1928/9, prelininuje się już suma 2.458 milj. zł, co stanowi 24,5% więcej ponad sumę prelininowaną na rok ubiegły i 7,5% więcej, ponad sumę, rzeczywistości w roku ubiegłym wydaną.

Oczywiście, przy wzrastających wydatkach, dla zrównoważenia budżetu, **musi wzrastać i opodatkowanie.** Służą do tego rozmaite środki, jak to: podwyższanie stawek istniejących podatków, ustanawianie nowych, podnoszenie cen artykułów monopolowych, albo obniżanie ich gatunku, przy utrzymaniu dawnej ceny, wreszcie podwyższanie opłat za usługi, oddawane obywatelom przez takie przedsiębiorstwa rządowe, jak koleje, poczty i telegrafy, które, chociaż nie są zaliczone do monopolów, to jednak mają wyraźnie ich charakter.

Pierwszą zapowiedź nowych opodatkowań mieliśmy w **Rozporządzeniu Prezydenta Rzplitej z d. 13 paźdz.**

1927 r., wydanem w związku z zaciągnięciem pożyczki stabilizacyjnej. W rozporządzeniu tem czytamy: „Na rok budżetowy 1927/8 Rząd przeprowadzi **niezwłocznie zwiększenie dochodów**, aby zadośćuczynić dodatkowym wydatkom na cele administracyjne, wynoszącym około 80 milj. zł, na opłatę ciężarów, płynących z pożyczki stabilizacyjnej i na istotną nadwyżkę;

wysokość tych zwiększonych dochodów wyniesie **co najmniej 300 milj. zł**”.

W rzeczywistości, w r. 1927/8 nowych opodatkowań nie było, prawdopodobnie dlatego, że faktyczne wpływy dochodów znacznie przewyższyły sumy oczekiwane: oczekiwano 1976 milj. zł, wpłynęło 2.573 milj. zł czyli o 30% więcej i osiągnięta nadwyżka dochodów nad wydatkami (2.297 milj. zł) wyniosła 276 milj. zł. **Projekty nowych opodatkowań** Rząd przedstawił dopiero teraz; są to: 1) projekt podatku od budowli wiejskich, 2) zamiana jednorazowego podatku majątkowego na podatek stały, 3) zreformowanie czyli podwyższenie podatku gruntowego. Dodać jeszcze trzeba, że 10-procentowy nadzwyczajny dodatek do danin, który miał być czasowym,

trwa dalej; opłaty pocztowe i telegraficzne zostały już znacznie podniesione, a podwyżka taryf kolejowych wisi w powietrzu. Fala opodatkowania się podnosi i ciągnie za sobą falę drożyzny.

Racjonalna oszczędność w wydatkach i przeczorne umiarkowanie w opodatkowaniu — takie są ideały polityki finansowej; aby iść w tym kierunku trzeba dużo wiedzy, doświadczenia i rozważa, a nie można kierować się impulsami, fantazją lub względami ubocznymi.

Na czym oszczędność państwowa polega? — po pierwsze, na umiejętnym odróżnieniu wydatków niezbędnych od zbędnych w danej chwili i zaniechaniu tych ostatnich; po drugie — na takim zorganizowaniu gospodarki państwowej, aby **siły ludzkie i środki pieniężne nie marnowały się**, zużywając się na pracę nieprodukcyjną.

Stosowaniu oszczędności stoi u nas na przeszkodzie, leżąca w naturze polskiej, **skłonność do życia nad stan**; nikt jej nie zaprzeczy; przejawia się ona zarówno w stosunkach prywatnych, jak i w życiu państwa. Szczególnie zaznaczyła się w pierwszych latach odrodzenia państwa; wtedy trwoniono pieniądze na niepotrzebne zakupy, przeróżne misje zagraniczne itp.; „zdolni organizatorzy” tworzyli zbyteczne urzędy, angażowali zbytecznych urzędników, jednym słowem „rozbudowywali” aparat administracyjny ponad istotne potrzeby i ponad rozporządzone środki pieniężne. Następstwa takiej gospodarki dotychczas dają się odczuwać; ale doświadczenie, nabyte z biegiem czasu i drogo opłacone, robi swoje i nie ulega wątpliwości, że pod względem oszczędności w życiu państwowem, jest teraz lepiej, niż było przed kilku laty; zostaje jednak jeszcze niemało w tym kierunku do zrobienia.

Co się tyczy drugiego źródła oszczędności, mianowicie **lepszej organizacji urzędów administracyjnych** — to dalsze usiłowania w tym kierunku są konieczne. Istniejące dotychczas braki są dobrze znane; być może, że ciągle defraudacje w urzędach są następstwem, w pewnym stopniu, ich

Nad naszym bagniskiem.

Pan prokurator łowi kryminalne ryby.

Dr. Mieczysław Jarosławski.

(76)

Tajemniczy chemik.

POWIEŚĆ.

(Ciąg dalszy)

Przeżył wszystkie niebezpieczeństwa przygotowań i podróży. Pozostawało już tylko uczynić ostatnie posunięcie.

Tryumfował.

Ale razem z Krascowem tryumfował jeszcze ktoś inny...

Był to młody wywiadowca Janusz Kublik, który przyleciał tu aeroplanem przed paru godzinami i oczekiwał swego szefa na stacji, a może bardziej jeszcze oczekiwał na porwaną mu dziewczynę, od której oddano mu bilecik, donoszący o oczekującym ją wyjeździe, a którego działanie było tak silne i skuteczne, że młody człowiek nie mógł mu się nie poddać całkowicie i wbrew zakazom lekarza postanowił natychmiast udać się w podróż.

To też prawdziwą nagrodą dla niego było powodowane zdziwieniem i radością niepomiarą rozszerzenie się żreńca Janette, która dostrzegła go na uboczu, jak dawał jej znak milczenia, kładąc palec na ustach.

W tej chwili Janette uczuła się zu-

go uczucia podniecone serce tak uderzyło mocno, że aż musiała się hamować, żeby wyrazem swej twarzy nie zwrócić na siebie uwagi Krascowa. Szczęściem Krascow zajęty był rozmową, a Janusz jak cień rozwił się w ciemności.

Po chwili telefonował z Gdyni do swego urzędu z poleceniem przekazania wiadomości natychmiast Pretowiczowi, gdziekolwiek się znajduje na linii przedsięwziętego pościgu. Depesza brzmiała lakonicznie:

„Szczęśliwie przybyli do Gdyni. Oczekuję rozkazów. Kublik”.

XII.

SZCZURY WODNE.

Pod osłoną nocy, borykając się rozpaczliwie z miotaną wichrem i wewnętrznym rozkołysaniem falą, wzdłuż wybrzeża morskiego zdążyła niewielka flotylla.

Kierunek mieli na port w Gdyni.

Na przodzie płynęły dwie łodzie żaglowe. Każda z żaglówek holowała za sobą motorówkę, aby w ten sposób uniknąć niepotrzebnego hałasu motorów.

Musieli przetrwać niekorzystny wiatr i co chwila zmieniać żagle i tak manewrować rejami, aby chociaż nieznacznie zbliżyć się do brzegu, z którego odnosiła je powrotna fala, oddając w dzikie porywy szkwa-

rywami wiatru od nawietrznej burty²⁾ prawie leżał na bankborcie³⁾, a obsługa z trudnością utrzymywała się na mocno pochylonej równi pokładu.

Tylny skuner próbował iść lewym halssem⁴⁾, piął się rozpaczliwie dziobem na góry bałwanów, tak, że z przodu kil prawie unosił się groźnie ponad ich rozdętymi paszczami, podczas kiedy rufa⁵⁾ zapadała gdzieś głęboko pomiędzy ich skołtunione grzywy.

A jednak trzeba było dostać się do lądu. To też coraz groźniejsze, coraz bardziej natarczywe wylatały wały dźwięki z łuku⁶⁾, coraz zawzięciej zmagali się z nawałnicą marynarze podnieceni krzepkiem słowem locmańskim⁷⁾, nie rzadko przekleństwem, a najczęściej obietnicą podniesienia lonu za dokonaną pomyślnie przeprawę.

Rozpętany wicher śmiał się i bił kurzawą ostrych bryzgów w twarze załogi.

Wszystko było obślizgłe i nasiąknięte słoną wodą. Ludzie zmoknięci cłapali ciężko, trzymając się po drodze burt, lin, rei i sterzących czopów.

Fok-maszt⁸⁾ to ginał gdzieś w ciemności, to naraz ukazywał się, zdawało się, tuż — tuż nad powierzchnią spiętrzonych bałwanów.

Miotane szkwałem fały⁹⁾ wyrywa-

narskich i chlastały wściekłym miotem o twarde, jakby blaszane żagle.

Gdzieś nieopodal zadudniła żalonia, przeciągle boja¹⁰⁾.

Lęk kruszył nadwątlone niepomiarne wysiłkiem siły marynarzy. A jednak znajdowali się tuż koło lądu! Jeszcze wysiłek i wbiją się przecież dziobem w namulony piasek wybrzeża.

A jeśli nie?

Wtedy noc ich zgubi, a dzień nie łatwo odnajdzie ich trupy.

A wicher rechotał obleśnie i w kluz¹¹⁾ wpadał i do kasztelu się wdierał i trzaskał drzwiami i po pokładzie się ślizgał, w linach się błakał i uderzał taką mocą w żagle, że naprężyły żelazne swe piersi naraz tak rozpaczliwie, jakby chciały tę lupinę, w której tkwiły maszty, porwać w przestrzeń, przewrócić dnem do góry, a wysypawszy z nich życie ludzkie, oddać ją na pożarcie tajemnicy morza.

¹⁾ Gwałtowny wiatr; ²⁾ bok statku wystawiony na wiatr; ³⁾ lewa strona statku; ⁴⁾ żeglować pod wiatrem wiejącym z lewej strony; ⁵⁾ tył statku; ⁶⁾ otwór w pokładzie; ⁷⁾ pilot wprowadzający statki do portu; ⁸⁾ maszt przedni; ⁹⁾ liny do wciągania żagli; ¹⁰⁾ ostrógawca bezcza na kotwicy; ¹¹⁾ kotwiczny w dziobie.

(Ciąg dalszy nastąpi)

złej wewnętrznej organizacji; stąd też pochodzi przewlekłość w załatwianiu spraw, ta wędrówka „od Anasza do Kaifasza”, na którą narażony jest każdy obywatel, mający interes w urzędach państwowych. Na ogół, urzędów i urzędników w Polsce jest za dużo; często są oni obciążeni robotą nieprodukcyjną: rozmaitymi skomplikowanymi manipulacjami kancelaryjnymi, w rzeczywistości zbędnymi; koszt tej roboty nie odpowiada jej pożytkowi.

Na porządku dziennym jest teraz zagadnienie naukowej organizacji pracy, t. j. dążenie do podniesienia wydajności pracy, indywidualnej i zbiorowej, przez zastosowanie odpowiednich metod i usunięcie wszelkich nieprodukcyjnych wysiłków. Przeprowadzone dotychczas naukowe badania dotyczyły się głównie przemysłu i doprowadziły do wniosku, że tu, wskutek wadliwej organizacji, idą na marne znaczne ilości wysiłków ludzkich i tem samem środków pieniężnych. Jeżeli marnotrawstwo stwierdzono w przemyśle, który przecież musi się doskonalić z obawy konkurencji, to tembardziej nie mniejsze marnotrawstwo istnieje w administracji państwowej, która zwykle niczego się nie boi. Zaznaczyć tu można, że na międzynarodowym kongresie Naukowej Organizacji Pracy, jaki się odbył w Warszawie w maju r. b., wicepremier p. Bartel, w swem przemówieniu wspominał, że celem zreformowania biurowości w Prezydjum Rady Ministrów, zwracał się o pomoc w tej sprawie do Warszawskiego Komitetu wspomnianej organizacji.

Instytucje biurokratyczno-administracyjne, mające za sobą długą przeszłość i jakby skostniałe w swych formach, z trudem dają się zreformować. Polska, jako państwo młode, jest pod tym względem w lepszych warunkach; może, przy dobrej woli i umiejętności, stworzyć swój nowy aparat administracyjny, odpowiednio do wymagań racjonalnej organizacji — co niewątpliwie pociągnie za sobą zmniejszenie wydatków państwowych i tem samem obniżenie opodatkowania. O tych dwóch zadaniach nie zapominają państwa bogate; Stany Zjednoczone znoszą niektóre podatki; w Anglii, minister skarbu, Winston Churchill, niedawno oświadczył, że w nowym budżecie, w porównaniu z poprzednim, wprowadzona jest oszczędność w wydatkach państwowych, w kwocie 27 milj. funtów szt., w następstwie reorganizacji urzędów. Polska nie powinna pozostawać w tyle, tembardziej, że jest dopiero na dorobku.

Już po napisaniu tego artykułu, przyszła wiadomość, że Sejm, w dniu 23 maja, przy pierwszym czytaniu, odrzucił projekty rządowe wiejskiego podatku budynkowego i podwyżki podatku gruntowego. Wobec tego incydentu, staje się jeszcze więcej aktualną, zasadniczą kwestją reformy całego systemu podatkowego, który, pod wielu względami, nie odpowiada, ani interesom skarbu, ani ogólnym interesom państwa.

M. Lempicki.

Stulecie zakładu Ossolińskich we Lwowie.

Przez dwa dni gościł Lwów elitę naukową polską przybyłą z powodu uroczystości „Ossolineum” i zjazdów bibliotekarzy, bibliofilów i nauczycieli - geografów.

Obchód 100-lecia zakładu im. Ossolińskich rozpoczął się w pierwsze święto rano mszą św. w bazylice archikatedralnej. Na uroczystość przybył m. in. minister Dobrucki. Odśpiewano tablicę pamiątkową ku uczczeniu założyciela zakładu, poczem odbyła się uroczysta akademja w auli uniwersytetu. Przemawiali ks. rektor Gerstman i kurator

zakładu ks. Lubomirski, który zobrał dotychczasową działalność „Ossolineum” oraz powitał gości zagranicznych w osobach prof. Sorbony Bourgeois, dyrektora germańskiego muzeum w Norymberdze dr. Hampe oraz licznych przedstawicieli nauki czeskiej z prof. Horakiem na czele. Następnie przemawiał prezes Akademji Umiejętności Rozwadowski. Nadeszło około 1000 gratulacyjnych telegramów ze wszystkich dosłownie krajów Europy, z Ameryki, Egiptu, Syrii, Indyi i Japonji oraz ze wszystkich miast całej Polski.

Wszechpolski zjazd bibliotekarzy i bibliofilów.

W pierwsze święto popołudniu o godzinie 5 odbyło się we Lwowie zagajenie zjazdu bibliotekarzy i bibliofilów polskich. Po powitaniu delegatów rządu i miasta nastąpił odczyt Dembego o bibliotece narodowej. Na zjeździe bibliotekarzy wybrano prezesem płk. Łodyńskiego, który w przemówieniu swem podkreślił znaczenie powołania do ży-

cia biblioteki narodowej oraz fachowego organu bibliotekarzy, poczem nastąpił podział na sekcje. W godzinach popołudniowych odbył się obiad u ks. Lubomirskiego, na którym m. in. przemawiał minister Dobrucki. W drugie święto odbyło się uroczyste zamknięcie zjazdu.

„Gościnność” Niemców gdańskich.

Pracownicy zakładów Hohenloego na Górnym Śląsku, w liczbie 1200 osób, przedsięwzięli wspólną wycieczkę do Helu, Gdyni i Gdańska, celem zwiedzenia tych miejscowości. — O ile wycieczkowcy byli gościnnie podejmowani przez Polaków w Helu i Gdyni, o tyle Niemcy w Gdańsku przyjęli ich wprost prowokacyjnie. Za ukazaniem się wycieczkowców na ulicach miasta Niemcy krzyczeli za nimi: „Jetzt kommen

die verfluchten Polacken”. (Teraz przychodzi te przeklęte Polaki) itp. — Wycieczkowcy nie wiedzieli, że w Gdańsku znajduje się Dom Polski, więc zwrócili się o udzielenie im noclegu do Niemców, którzy zaprowadzili wycieczkę do hał targowych i tam na gołej ziemi, rozścielając nieco słomy, kazali spać, jak bydło. Bodaj to gościnność niemiecka!.. Polacy winni to sobie dobrze zapamiętać.

Wiadomości z kraju.

Warszawa, 30. 5. (Tel. wł.) Dnia 3 czerwca odbędzie się zjazd działaczy Ch. D. z terenu byłej Kongresówki i Kresów Wschodnich. Na porządku obrad znajdują się m. i. referaty prezesa Chaćńskiego i mecenas Janczewskiego.

Warszawa, 30. 5. (Tel. wł.) Wczoraj odbyło się na dworcu głównym w Warszawie poświęcenie pociągu sanitarnego dla Bułgarii. W uroczystości wzięli udział minister spraw zagranicznych, poseł bułgarski, prezydent miasta itd.

Warszawa, 30. 5. (AW.) W dniach najbliższych ministerstwo spraw wewnętrznych wydać ma przepisy w sprawie ukonstytuowania się rad wojewódzkich zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej o reformie administracji ogólnej. Ordynacja wyborcza dla rad wojewódzkich została już dana uprzednio.

Ponowne opady śnieżne w Tatrach.

W tych dniach spadły znowu obfite śniegi w Tatrach Wysokich i Zachodnich. Grubość szaty śnieżnej dochodzi do 8 cm. Giewont, Czerwone Wierchy i Granaty pokryte są śniegiem.

Wszędzie nadużycia...

W związku z wykryciem nadużyć w oddziale przepustek granicznych starostwa cieszyńskiego, aresztowano urzędników Storza i Grimma. Oprócz tego aresztowano kelnera jednej z kawiarni tutejszych.

Bordeaux, a w czwartek do Plymouth. W kołach lotniczych angielskich sądzą, że z doświadczeń Cohbama skorzysta towarzystwo żeglugi powietrznej Imperjum brytyjskiego, w celu zaprowadzenia stałej komunikacji lotniczej z Cape-town w południowej Afryce w ten sposób, aby komunikację tę skrócono o

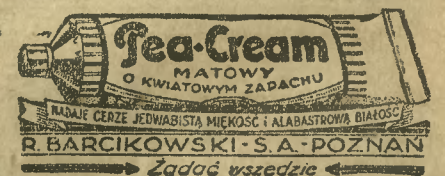
tychmiast zgromadził się na miejscu wypadku i zajął energiczną postawę, grożąc samosądem sprawcy nieszczęścia. Dopiero dzięki interwencji osób postronnych zajście zlikwidowano.

Szajka młodocianych szpiegów.

Wysiłki organów bezpieczeństwa, zmierzające do zupełnego zlikwidowania rozgałęzionej sieci szpiegowskiej na terenie Małopolski Wschodniej, doprowadziły ostatnio do wykrycia i zlikwidowania nowej szajki na terenie powiatów zbaraskiego i krzemienieckiego. Działalność tej szajki była tem szkodliwsza, że operowała głównie na bezpośrednich terenach granicznych. Szpiegdy rekrutowali się przeważnie z pośród byłych żołnierzy narodowości ukraińskiej. Wywiad prowadzony przez nich dotyczył dróg, mostów i działalności KOP. Niektórzy z agentów byli w wieku poborowym i zbiegli przed wcieleniem ich do armji polskiej do Rosji. Po przejściu odpowiednich kursów sowieckich wrócili do kraju, gdzie prowadzili „fachowo” swoją robotę antypaństwową w formacjach, do których zostali przydzieleni. Bolszewicy obiecywali im po odslużeniu 15 morgów ziemi. Aresztowano 10 osób z Eljaszem Krepowiczem na czele.

Nowy Zarząd L. O. P. P.

Na ogólnem zgromadzeniu Ligi Obrony Powietrznej Państwa uchwalono dodatkowy preliminarz zarządu głównego na prace w dziedzinie obrony przeciwgazowej wykazujący w przychodzie i rozchodzie 406.300 zł., w tem pomiędzy innymi pozycjami w rozchodzie 100.000 zł. na popieranie badań i twórczości technicznej i 100.000 zł. na zakup masek i przyrządów ratowniczych. Następnie uchwalono wziąć udział w wystawie w Poznaniu w r. 1929. W końcu przystąpiono do wyboru władz, przy czem wybrano do zarządu głównego pp. inż. Bergera, wiceministra Eberhardta, sędziego Falkiewicza, prof. Hubera, dra Martynowicza, prof. Mokrzyckiego, prof. Ponikowskiego, płk. Rayskiego, majora Romeykę, dyrektora Rosenwertha, inż. Rudzińskiego, płk. Woynicz-Sianożęckiego, gen. Sosnkowskiego, prof. Witoszyńskiego, i płk. dra Żablińskiego, na zastępców inż. Arndta, sędziego Kwiatkowskiego, majora Wacława Makowskiego, kpt. Misińskiego, płk. Möniuszkę, i prof. Trepkę

Z ruchu wydawniczego.

— Komu los rodaków w Pruszech Książęcych nie jest obojętny powinien zaznajomić się z najnowszą publikacją Pawła Sowy, młodego utalentowanego Warmjaka. Zestawił on utwory rodzinne pod zbiorowym tytułem „Warmja — Mazury”, opisując zwyczajnie i obyczajnie tamtejszej ludności, jej poezję, kulturę i historję. Broszura, ozdobiona ilustracjami, zawiera m. in. opis Gietrzwałdu, Sztumu, życiorys Michała Kajki — pieśniarza ludu mazurskiego, stare piosenki warmijskie, nowelkę historyczną o Świętolipecie i szereg danych statystycznych o skutkach systemu germanizacyjnego.

Cena broszurki 1 zł, Zamawiać wprost u autora: Paweł Sowa — Bydgoszcz, ul. Konarskiego 4.

„Przyjaciel Szkoły”. Dwutygodnik Nauczycielstwa Polskiego, Poznań. Rok VII Nr. 10. 20/V. 1928, str. 321—368 — przynosi m. in. dwa artykuły poświęcone koncentracji nauki różnych przedmiotów w t. zw. jednostce metodycznej. Niemniej interesując są uwagi Zboruckiego o szkolnictwie powszechnem i oświacie w Rosji sowieckiej, jak również wyniki ankiety Menzla w sprawie nauczania historii. Poza tem znajdują się obywatel-

Przebył 35 000 km. w powietrzu.

Londyn, 29. 5. (Pat.) Znakomity lotnik angielski Alan Cobham ukończył wielki raid nad Afryką przebywając przestrzeń około 37.000 km. Wczoraj w drodze powrotnej do Anglii, przelatując nad południową Hiszpanją, Gibraltarem i Barceloną, lotnik Cobham napotkał na silną burzę, która opóźniła jego przyby-

W Warszawie wydarzył się wypadek samochodowy. Auto, prowadzone przez pewnego studenta politechniki skręciło nagle w bok na moście i przycisnęło

Tłum usiłował złinczować niefortunnego szofera.

We Lwowie wydarzył się wypadek samochodowy. Auto, prowadzone przez pewnego studenta politechniki skręciło nagle w bok na moście i przycisnęło

Narady nauczycielstwa w Poznaniu.

IX. Zjazd Delegatów Stow. Chrześc. Narod. Nauczycieli Szkół Powszechnych.

Zagajenie. — Oficjalne przemówienie. — Telegramy do Pana Prezydenta i Min. Oświaty. — Referaty. — O ustrój szkolnictwa. Sprawa poborów. — Chrześc. Narodowe Nauczycielstwo a Polski Związek Nauczycieli.

Poznań, 29 maja.

Tradycyjnym zwyczajem w Zielone Świątki odbywają się narady organizacyjne nauczycielskich.

I obecnie zwołał zarząd okręgu poznańskiego Chrześc. Związku Nauczycielstwa Szkół Powszechnych zjazd delegatów. Dziewiąty — tym razem ograniczony ściśle dla delegatów, gdyż powszechny zjazd nauczycielstwa okręgu poznańskiego odbędzie się z końcem grudnia bieżącego roku z okazji 10-lecia istnienia towarzystwa.

Nauczycielstwo katolicko - polskie, wysłuchawszy Mszy św., zebrało się bardzo licznie przez swych delegatów w wielkiej sali ogrodu zoologicznego.

Z gości po za przedstawicielami prasy zauważyliśmy delegata Jego Eminencji ks. kardynała - prymasa w osobie ks. radcy Noryskiewicza, dalej p. wizytatora Kreuza jako reprezentanta kuratorium i wielu innych.

Po wstępie muzycznym obrady zajął zasłużony prezes okręgu p. Sobolewski, witając zebranych i zaznajamiając ich z charakterystyką położenia szkolnictwa i nauczycielstwa.

Nie mógł oczywiście nie potrącić o **byt materialny nauczycielstwa**. Stłusnie zaznaczył, że **czas już, by zamiast przyrzeczeń wobec nauczycielstwa jak i wogóle wobec wszystkich pracowników państwowych nastąpiła regulacja i normalizacja położenia materialnego nauczycielstwa.**

Nauczyciele jako wychowawcy pamiętają o swych obowiązkach, ale domagać się muszą o poprawę ich doli.

Przemówienie powyższe powitano szczerym oklaskiem, by następnie wysłuchać oficjalnych przemówień.

I tak ks. radca Noryskiewicz złożył życzenia im. ks. kardynała Hlonda, który w odręcznym liście udzielił i nauczycielstwu i obradom swego arcybiskupstwa błogosławieństwa. Pięknie przemówił imieniem kuratorium wizytator p. Kreuz, wskazując na harmonijną współpracę nauczycielstwa i władz.

Przemawiali jeszcze reprezentanci innych organizacji, a więc Gł. Zarządu z

Warszawy, p. Jabłoński, (t. zw. „Ogniska“), dalej Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych. Przemawiał również przedstawiciel Dyrekcji przyszłorocznej Wystawy Krajowej, uwydatniając charakter wystawy i jej znaczenie.

Po tych wstępnych formalnościach, mających charakter mniej lub więcej oficjalny, wypowiedział nader ciekawy referat o **prądach, panujących w szkolnictwie zagranicznym p. Barlik z Poznania.**

Drugi referat na temat bardzo aktualny, ważny tak dla nauczycielstwa, jak i rodziców oraz uczniów „**O ustroju szkolnictwa w Polsce**“ wypowiedział p. **Ikert.**

Jak wiadomo, projekt organizacji szkolnictwa przewiduje szkołę powszechną jako podstawową o typie niższym (I-IV kl.) i wyższym (V i VI kl.).

Uznając w zasadzie podział za słuszny, referent uważa, że szkolnictwo powszechne winno być z zasadniczych względów w ręku państwa, i tu wykluczone być winny szkoły samorządowe i prywatne. Przy przejściu do szkół średnich winna odbywać się selekcja, by istotnie uzdolnieni naukowo wstępowali do szkół średnich, zawodowych do szkół zawodowych średnich, a reszta, by kończyła wyższy typ szkoły ogólnej.

Zdaniem referenta projekt ministerjalny nader starannie przemyślany nie liczy się z realnymi warunkami rozmaitości i właściwości dzielnicowych i t. d.

Referatu nie streszczamy szczegółowo, zaznaczając tylko, że wysłuchano go z żywym zainteresowaniem, o czym zaświadczyła dyskusja, która nad nim jak i nad następnym referatem o **poborach** — wyłoni się dnia następnego.

Referat o poborach wypowiedział delegat Gł. Zarządu p. **Jabłoński** z Warszawy, ilustrując podejmowane wysiłki o polepszenie położenia materialnego nauczycielstwa. Nauczycielstwo połączyło się z centralną organizacją urzędników państwowych, komunalnych i samorządowych, by wzmocnić swe stanowisko. Referent zdawał sprawę z o-

statnich zabiegów na terenie sejmowym, gdzie spotkano się z nieprzychylnym stanowiskiem jedynie u chłopskiego „Wyzwolenia“, którego posłowie oświadczyli, że nie nauczycieli i urzędnika należy polepszyć los w Polsce, a chłop! Oczywiście rewelacyjne te wynurzenia wywołały u zebranych silne oburzenie.

Referent nie lęka się, by zasada ogólnej reformy uposażeń została szybko załatwiona, acz pono już opracowany przez Min. Skarbu projekt przesłany został do Prezydium Rady Ministrów.

Tymczasowe zarządzenia — jak obecny dodatek 15% — są przejściowymi paljatywami, najzupełniej niewystarczającymi, tembardziej, że nauczycielstwo wysunęło żądanie, by wyrównano mu dodatek mieszkaniowy wynoszący 8% miesięcznie, co by za czas od 1-go stycznia wyniosło już jednorazowej pomocy 48 proc. dodatku.

Referent zakończył zapewnieniem, że Gł. Zarząd strzeże żywotnej sprawy materialnej poprawy położenia nauczycielstwa.

Po tym referacie zakończyły się obrady przedpołudniowe.

Po przerwie obiadowej toczyć się będą obrady sprawozdawcze i komisyjne, o których dopiero łącznie z sprawozda-

niem z następnego posiedzenia podamy bliższe dane i z tej przyczyny, że w dyskusji przewidzianej rozwinie się istotny obraz nastrojów, który uwydatni się też w przyjęciu stosownych rezolucji w uzupełniających wyborach itd.

Na końcu nie można nie podkreślić jednego faktu. Tak się złożyło, że dnia dzisiejszego obraduje tak Chrześc. Narodowe Nauczycielstwo Szkół Powszechnych jak i co już wyżej zaznaczyliśmy — Polskie Nauczycielstwo Szkół Powsz. Smutne to, ale prawdziwe, że nauczycielstwo nasze nie idzie pod jednym sztandarem.

Istnieje bowiem między Związkami zasadnicza różnica w poglądach na rolę czynnika kościelnego w szkolnictwie. **Nauczycielstwo, zorganizowane pod sztandarem chrześc. - narodowym, stoi w ścisłej łączności z kościołem zgodnie z jego posłannictwem wychowawczym, którego wpływ na szkołę neguje Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych.**

I dla tego nie ma i nie może być między obu organizacjami zasadniczej ideowej łączności, aż istnieć mogą wspólne styczności w dziedzinie doraźnych taktycznych posunięć jak obecnie np. przy sprawach poborów itd.

Krawat przy mundurze.

Poczta, policja, nawet Reichswehra. — Publiczność nie- oswojona z nową reformą.

(Od własnego korespondenta berlińskiego).

Berlin, w maju.

Wilhelmskie Prusy wyhodowały oślawionego ducha militarysty; Niemcy republikańskie pozostały wierne tradycji pikethauby i „drill“u.

Ale jednakże, trzeba pójść na ustępstwa wobec ducha czasu. Rozwój sportu i przykład krajów anglosaskich podziałał rewolucyjnie — nie na umysł niemiecki — tego nie można wymagać, ale przynajmniej na nietykalną świętość, jaką do niedawna jeszcze był mundur.

Zarząd poczt niemieckich wprowadził pierwszy dla swoich funkcjonariuszy ulgi mundurowe: urzędnicy pocztowi mają prawo wyboru pomiędzy dotychczasową kurtką mundurową ze stojącym kołnierzem, zapiętą pod szyją a między kurtką kroju sportowego z kłapami, wymagającą noszenia kołnierzyka i krawatu.

Za przykładem poczty idzie — chwilowo tytułem próby — policja berliń-

ska. Już od Zielonych Świątek kierują ruchem ulicznym na Potsdamer Platz policjanci w wyciętych kurtkach, a andrusy berlińskie mogą wołać zdaleka: „Panie wachmistrzu, zgubił pan krawat!“

Co dziwniejsza — krawat dotarł nawet do Reichswehry. Z tego zahartowanego żołnierza robi się teraz „cywilbande“. Niektóre pułki noszą tytułem próby wycięte kurtki. Minister Groener wpadł jednak na oryginalny pomysł: po za służbą noszą szeregowi białe kołnierzyki i krawaty koloru munduru (a więc szare), na służbie jednak paradują dekoltem, jak marynarze.

Konserwatywni wojskowi nie ukrywają swego oburzenia: „tylko nam brak jeszcze parasoli i kaloszy“ wołają dawni cesarscy oficerowie. Fabrykanci kołnierzyków są jednakże zadowoleni. Przemysł się rozwija, a to jest przecież grunt!

Dr. Al-ski.

Z wędrówek po Pomorzu.

Brodnica.

(Od własnego koresp. „Dzien. Bydg.“)

Brodnica jest miastem, które na przyłączeniu do Polski zyskało gospodarczo stórkę więcej, niż jakiegokolwiek inne miasto pomorskie. Już z przed czasów przedwojennych Brodnica była atrakcją dla sąsiednich okolic Kongresówki, które ciążyły ku temu schłodnemu, ładnie zabudowanemu miastu, pulsującemu rozwinięciem życiem gospodarczym. — Dziś, kiedy granica zaborcza nie dzieli, Brodnica stała się naprawdę ośrodkiem dla pobliskich okolic w każdej dziedzinie życia społecznego. Codziennie między Brodnicą a Rypinem kursuje autobus z dużym powodzeniem, choćby dlatego, że Brodnica, leżąc na głównym szlaku, wiodącym do Warszawy, pośredniczy w ułatwieniu komunikacji odleglejszym zakątkom b. Kongresówki. Wyrazem tego ożywienia są niezwykle ruchliwe tu targi. Zdarza się często, zwłaszcza w dni pogodne, że trudno przestoczyć się pomiędzy mnóstwem wozów, bydła, na targ przyprowadzonego. Okolica jest dość zamożna, to też handel zbożem kwitnie a nawet, co jest dość pocieszające obywatelstwo polskie z b. Kongresówki nawiązuje kontakt z kupiectwem pomorskim, prowadząc z naszymi kupcami ożywiony handel zbożem, przez co omija się tak charakterystycz-

Wskutek tak rozwiniętego handlu wszystkie nieomal place, ulice są przepełnione i miasto musi pomyśleć o urządzeniu nowego rynku, dostosowanego do obecnych potrzeb handlowych. Badając przyczyny, wpływające na wytwarzanie takiego oblicza handlowego Brodnicy, objaw ten należy przypisać nie tylko sąsiedztwu powiatu rypińskiego, lecz także temu, że większe ośrodki jak Grudziądz i Toruń położone są zbyt daleko, aby mogły konkurować z Brodnicą.

Prawdopodobnie w krótkim czasie Brodnica będzie uszczęśliwiona nową linią kolejową: Płock — Sierpc — Rypin — Brodnica. Na to „szczęście“ dwójka tu się zapatrują. Jeden obóz tutejszego obywatelstwa twierdzi, że wskutek takiego udogodnienia kolejowego Brodnica straci, jako pośrednik handlowy, inny znów obóz utrzymuje, że właśnie miasto zyska. Sam nie wiem czyjej stronie przyznać słuszność, wiem tylko jedno a mianowicie to, że wszelkie przewidywania mają to do siebie, że rzadko kiedy idą w parze z praktycznym życiem. Należy więc odczekać i niech tam ludzie do tego powołani obiektywnie zdecydują, bowiem opinia każdego zainteresowanego tym problemem kolejowym mieszkańca tutejszego będzie z natury rzeczy subiektywna, pod kątem widzenia interesu osobistego traktowana.

W związku z tem pozwolę sobie na małą dygresję w stronę filozofii życiowej. — Mój Boże, jak to dziwnie się na tym świecie plecie: są miasta, które

np. Czersk, i są miasta, w których opinia pod tym względem jest podzielona. Co jeden więc nazywa dobrodziejstwem — inny złem. I jak tu rzucić tym światem? Zdaje się, że już nigdy w życiu ten się nie narodzi, kto wszystkim naraz dogodzi.

Poza tym zagadnieniem budowy kolei i jej użytecznością — Brodnica ma jeszcze cały szereg zainteresowań społecznych o których wspomnieć wypada. Większą kwestją, niż budowa kolei, zdaje się jest kwestja mieszkaniowa. To też Magistrat opracował projekt budowy domu na 28 rodzin robotniczych, jednopokojowych z kuchnią. Na czele miasta stoi p. burmistrz Jerzykiewicz, którego działalność samorządowa tak dodatnie wydaje skutki. Otóż dowiedziałem się, że miasto kwestji budownictwa nie traktuje z punktu widzenia handlowego, pozostawiając to inicjatywie prywatnej, natomiast traktuje ten problem raczej z punktu widzenia opieki społecznej i w ramach możliwości finansowej będzie się starało tę opiekę realizować.

Brodnica pewno jest jedynym miastem na Pomorzu, w którym będzie się za polskich czasów budowało nową pocztę. Miasto o tyle było hojne, że na ten cel pocztę podarowało grunta.

Już to trzeba przyznać, że Rada Miejska jest bardzo hojna: sprawiła Kasie Chorych kąpiel (dla uniknięcia nieporozumienia czytaj wybudowała). Dyrektor Sell podziękował i przystępuje z energią do założenia zakładu wodolecz-

chce obywatelom podarować, to jest... podatków, no ale takiego gestu żadne miasto w Polsce nie uczyni. Nikt też z tego tytułu do Magistratu nie rości pretensji a jak się przekonałem — harmonja między rządzonymi i rządzącymi istnieje jaknajlepsza.

Na pochwałę Brodnicy należy zanotować utrzymywanie w doskonałym stanie bruków i chodników. Magistrat nawet utrzymuje własną betoniarnię, czego nie spotykałem w innych miastach a za wzorowe urządzenie parku i jego utrzymanie napewno Brodnica otrzymałaby na Powszechną Wystawę Krajową medal złoty. Chlubą miasta jest również ogromnych rozmiarów stadion, bodaj czy nie dorównujący stadionowi grudziądzkiemu. Brak jeszcze narazie trybun, ale i to będzie.

Brodnica posiada swą gazetę „Ziemię Michałowską“, prowadzoną przez p. Mieczysława Wojciechowskiego, syna zasłużonego działacza na niwie narodowej, kawalera orderu „Polonia Restituta“ p. Kazimierza Wojciechowskiego. Jest tu również codziennie otwarte kino p. Krzyżniewskiego, przemysłowca w tej dziedzinie bardzo przedsiębiorczego.

Nad powiatem czuwa p. starosta Olszewski, znany działacz jeszcze z czasów przedwojennych, za którą to działalność nie spotykał go wtedy zaszczyty, lecz szykany i prześladowania.

Nic więc dziwnego, że wszyscy tego człowieka otaczają czcią i pełnym szcunkiem.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

TRZECIEWIEC. Tow. Powst. i Woj. w Trzeciewcu urządza w niedzielę, dnia 3 czerwca wycieczkę krajoznawczą wraz z rodzinami do Gródka. Wycieczka odbędzie się samochodami wyjazd z Trzeciewca o godzinie 9 rano. Ze względu na przygotowanie odpowiedniej ilości miejsc proszą się wszystkich członków, chcących wziąć udział w wycieczce, aby zapisali się do czwartku, dnia 31 maja br. u p. Ostrowskiego, prezesa. W razie niepogody wycieczka odbędzie się na następną niedzielę, tj. 10 czerwca b. r. O liczny udział uprasza Zarząd.

PAKOŚĆ. Pielgrzymka z Nakła. W dniu 28 maja przybyła na tutejszą Kalwarję pielgrzymka z Nakła i okolicy w liczbie przeszło 500 osób. Pielgrzymkę prowadził ks. prob. Geppert, inicjatorem tejże było Towarzystwo Katolickich Robotników Polskich. Pielgrzymów przywitał w kościele od stóp ołtarza miejscowy ks. prob. Kiełczewski, poczem wyruszyła procesja do Wieczernika. Tutaj odprawił uroczystą Mszę św. ks. prob. Geppert, po której ukończeniu wygłosił podniosłe kazanie ks. Sobieszczyk. Od godz. 2-jej po poł. zwiadała pielgrzymka kaplice. Odjazd nastąpił o 5-jej wieczorem pociągiem specjalnym.

GNIEWKOWO. Poświęcenie „Parku Wolności”. W ub. poniedziałek obchodzono m. Gniewkowo piękną uroczystość. Oto magistrat urządził w pobliżu obszaru dworskiego Wójtostwo piękny park miejski, obejmujący około 20 mórg. Park ten powstał z inicjatywy pp. K. Milewskiego i rentanta kasy miejskiej Gołaszewskiego, urządzony według planu znanego ogrodnika poznańskiego p. Marcina, a wykonany przez ogrodnika p. Kaźmierskiego z Gniewkowa. Park ten obsadzono kilkuset drzewami, a poza tem pewną część ziemi oddano Bractwu Kurkowemu na urządzenie strzelnicy, a także kilkomorgowy plac przekazano Sokolowi do ćwiczeń sportowych.

SUCHATÓWKA. Harcerze z Gniewkowa i Torunia obozowali tu przez dwa dni minionych świąt, robiwszy swoje biwaki nad jeziorem. Przez czas ten — na godzinnych rozrywkach spędzonym — drużyny obu formacji grały z sobą w piłkę nożną, w której to grze drużyna gniewkowska wykazała dużo wyrobienia i sprawności. W innych sportach Gniewkowo przegrało również dzielnych toruńczyków.

MURZYNO. Odbędzie się tu w pierwszy dzień Świąt uroczystość poświęcenia figury N. M. Panny, ustawionej na drodze w Gęzowie, z fundacji p. Bł. Marczyka z rodziną tamt. gospodarza, który w ten sposób pragnął wywdzięczyć się Bogu za otrzymanie dobrodziejstw. Poświęcenia dokonał ks. dziekan Czarniecki, w uroczystości asystowały liczne tłumy parafjan, które mimo zlej i dalekiej drogi, pośpieszyły tam licznie z chorągiewkami.

Nakło.

Złote gody. Dnia 27 bm. obchodzili swe złote gody p. Dittmanowie, oboje urodzeni w roku 1852 i cały czas zamieszkali w Polichnie.

Świąteczny występ złodziejaszków. W czasie zabawy w Strzelnicy, w dniu 28 bm. skradł nieznan sprawca p. J. Walentemu, pom. kup., piaszcz wartości 150 zł.

Dobra znajomość geografii. Pewna drukarnia książek w Lipsku i wydawnictwo prasowo-publicystyczne w Berlinie, wysyła do swych odbiorców w Nakle ciekawie adresowane broszury: N. N. Nakel/Nakło n. Notecią, Polen, Oberschlesien. Dziwne, że firmy te tak przedkło zapomniały, gdzie leży Nakło n. Notecią.

Inowrocław.

Publiczne posiedzenie Rady miejskiej w Inowrocławiu odbędzie się dnia 1 czerwca br. o godz. 6.15 po poł. w sali posiedzeń Rady miejskiej.

Pierwsza Komunia św. w parafii św. Mikolaja odbyła się w Zielone Świątki, do której przystąpiło 190 dzieci.

Zerwał się przewód elektryczny na ulicy Dworcowej, w pobliżu Kino-Salon, ub. niedzieli. Prace nad uruchomieniem przewodu trwały około jednej godziny. W tym czasie nie kursował tramwaj.

Autobus do solanek kursuje od kilku dni. Główny przystanek urządzono przy hotelu Basta. Jazda autobusem kosztuje 30 groszy (trochę dużo za kawałek drogi).

Reparacja nowej ul. Solankowej. Magistrat przystąpił do reparacji nowej ul. Solankowej, która wykazuje bardzo dużo braków.

Wielkie corso kwiatowe dla dzieci urządza tuż zarząd Czerwonego Krzyża dnia 3 bm. w alejach solanek. Na corso kwiatowe zaprasza się wszystkie dzieci, posiadające jakiegokolwiek wózki, które winny być umajone. Dochód z tej imprezy przeznaczony na Czerwony Krzyż.

Zjazd uczni szkoły rolniczej w Inowrocławiu

W drugiej połowie lipca Prezydent Rzplitej przybędzie do Poznania.

P. Prezydent Rzplitej w czasie swego pobytu we Wrześni udzielił wywiadu przedstawicielowi „Dziennika Poznańskiego”, któremu oświadczył, że przypuszczalnie przybędzie do Poznania w drugiej połowie lipca, aby zapoznać się bezpośrednio z postępowaniem prac nad Powszechną Wystawą Krajową. P. Prezydent oświadczył: „Impreza ta zakrojona na wielką skalę interesuje mnie bardzo, P. W. K. przedstawia bowiem duże znaczenie dla kraju”. Omawiając sprawę Gdyni p. Prezydent stwierdził, że rząd dąży do podniesienia portu gdynińskiego, gdyż wiąże się to ściśle z

bilansem handlowym. Następnie poruszając zewnętrzne sprawy p. Prezydent stwierdził zgodnie z enuncjacjami ministra Zaleskiego znaczne wzmoczenie się autorytetu Polski zagranicą, — co uwidacznia się również w pertraktacjach z Niemcami, które w miarę postępu rokowań handlowych wykazują coraz poważniejszy stosunek do naszego społeczeństwa. Pod koniec rozmowy p. Prezydent powiedział, że ile razy bawił w Wielkopolsce tylekroć spotykał się ze szczerem i serdecznym przyjęciem.

Nieszczęśliwy wypadek samochodowy pod Nakłem

Dnia 29 maja jechał właściciel Liszkowa v. Witzleben samochodem do Nakła, którym kierowała córka właściciela. W pewnym momencie uderzyło auto, widocznie nieumiejętnie prowadzone, całą siłą w przydrożne drzewo, o które się roztrzaskało, a wskutek uderzenia nastąpiła eksplozja. Szofer w obliczu katastrofy chciał uchwycić ster

w swoje ręce, lecz było już zapóźno. Właściciel z córką i jeszcze jedną osobą, wyrzuceni na 5 metrów od samochodu wyszli z wypadku silnie poturbowani, szofer kontuzjowany, szczególnie na twarzy. Rannych odwieziono samochodem, który przybył na miejsce wypadku z Nakła, do domu.

Strzelno.

„Święto Druhen” - Program uroczystości Bractwa Kurkowego.

W niedzielę dnia 27 bm. urządziło miejsce Stow. Młodych Polek, z okazji „Święta Druhen” o godz. 4 po poł. w salce parafialnej, uroczystą akademię, którą zagał ks. wikary Wasieles, patron Stow. Młodych Polek. Po śpiewie jedna z młodych Polek wygłosiła deklamację p. t. „Do Matki Boskiej”. Na dalszą część programu złożyły się: śpiew „Błogosław Matko” i deklamacja „Pod sztandar Marii”, którą wygłosiła drużna Półniakówna. Na zakończenie odegrano 1-aktówkę, która wyszła dobrze. Wstęp był za dobrowolnymi datkami. Dnia 28 bm. w godzinach przedpołudniowych drużny kwestowały po ulicach miasta. W skład komitetu honorowego weszli pp. starosta Kozłowski, burmistrz Radomski, mecenas Krzyżanowski, Stępczewska, Czechowska, dr. Cieśliewicz, W. Daszyński, p. Krzyżanowska, p. Daszyńska i p. Szudowa. Komitet honorowy stanowili: patronat: ks. radca Czechowski, ks. wikary Kasieles; zarząd: J. Matuszakówna — przewodnicząca.

Tegoroczna uroczystość tradycyjnego strzelania tu Bractwa Kurkowego, rozpoczęła się dnia 28 bm. i trwać będzie do niedzieli, dnia 3 czerwca br. Strzelanie o wartościowe nagrody i żetony, odbyło się dnia 28 bm. od 2—7, w następnym dniu powszednim od godz. 4.30 po poł. do 7.30 wiecz. w strzelnicy Bractwa Kurkowego. Na zakończenie uroczystości dnia 3-go czerwca nastąpi wymarsz po sztandar, króla kurkowego i rycerzy, poczem pochód na Strzelnicę i rozpoczęcie strzelania o króla kurkowego. Od godz. 3—7 koncert, poczem proklamacja króla i rycerzy i bal na własnej Strzelnicy dla członków, ich rodzin i gości.

Znin.

Z Rady miejskiej. Dnia 24 bm. odbyło się publiczne posiedzenie Rady miejskiej. Uchwalono statut, dotyczący poboru miejskiego podatku od zbytku mieszkaniowego, który będzie przeznaczony na wyłączny cel budowy mieszkań. Jako zbędne przewiduje się status mieszkania ponad 4 pokoje. Podatek wynosić będzie za jeden pokój ponad normę 50 proc., za 2 pokoje 75 proc., za 3 pokoje i dalsze 100 proc. wartości czynszowej z czerwca 1914 r. Następnym punktem porządku obrad był wybór dwóch członków magistratu, w miejsce ustępujących. Przez tajne głosowanie zostali wybrani w miejsce aptekarza p. Starka — obecny przewodniczący Rady miejskiej p. Ratajski, oraz w miejsce p. Weydmana — radny p. Rychłowski, kupiec. Dość obszernie omawiano sprawę pracowników gazowni. Prośbę zwolnionego robotnika Drzewieckiego o ponowne przyjęcie go do pracy, Rada miejska przekazała komisji gazowni, celem przychylnego załatwienia. Również przychyliła się Rada miejska do wniosku radnego p. Płewy, aby komisja dla gazowni zechciała także częściej badać sprawę pracowników zatrudnionych w gazowni. Uchwalono także, by targi na świnie, które dotychczas odbywają się na rynku, odbywały się w przyszłości na specjalnym targowisku. Na

sprawę wydzierżawienia ziemi z parcel Podgóryn i Góra, przeznaczonych na rozbudowę miasta. Krytykowano bardzo krótki czas przetargu, bo zaledwie termin 2-dniowy a potem śmiesznie niski czynsz 5 zł. z morgi. Tem większe oburzenie powstało, że za tę cenę wziął jeden z p. radnych przeszło 20 mórg. Ustanowiono normę na 40 zł. z morgi.

Wyrodna matka. Policja żnińska zanotowała w tych dniach niebywały dotąd wypadek dzieciobójstwa na Pałukach. Ujęto bowiem niej. D., służącą z niedalekiej wioski Brzyszkowizny, która porodziwszy pewnego dnia wieczorem o godz. 10.30 dziecko, pozostawiła je całą nacz bez najmniejszej opieki. Następnego dnia rano, dręczona wstydem, postanowiła dziecko usunąć z tego świata. Wpadła na okropny pomysł spalenia żywcem własnego dziecka. Przystała więc niezwłocznie do wykonania zamiaru. Rozpałała ogień w piecu i z zimną krwią wrzuciła noworodka w płomienie. Okropny czyn nie pozostał jednak w tajemnicy, bo dzięki naszej policji sprawa wyszła na jaw, a winowajczyni znajduje się już pod kluczem.

Dyrekcja tut. gimnazjum im. Braci Śniadeckich podaje do wiadomości, że zgłoszenia uczniów od I—VI kl. przyjmują w dni powszednie od godz. 10—12 przed poł. Egzamin wstępny do kl. I odbędzie się w dniach 25—27 czerwca do kl. II—VI, w dniach 26—27 czerwca.

Auto-dorożka. Z początkiem maja br. uruchomił p. Żółnowski w naszym mieście krytą dorożkę samochodową. Miejsce postoju przy restauracji p. Woźniakowej „Kanada”, telefonicznie zamawiać Nr. 32.

Bank Ludowy w Żninie ważną placówką dla rolnictwa na Pałukach. Celem ułatwienia rolnikom załatwiania formalności, związanych z uzyskaniem długoterminowego kredytu, oddział Państwowego Banku Rolnego w Poznaniu powołał do współpracy Bank Ludowy w Żninie, jako „Placówkę Pomocy Technicznej” dla spraw kredytu długoterminowego. Zadaniem Banku Ludowego jest pomoc w uzyskaniu dokumentów i załatwieniu formalności, związanych z uzyskaniem pożyczki oraz przyjmowanie kompletnych podań patentów, które za ich pośrednictwem przesyłane do Państw. Banku Rolnego w Poznaniu. Jest to jeszcze jeden dowód, że Bank Ludowy w Żninie bardzo dobrze się rozwija i zdobył zaufanie tak Banku Polskiego, który powierzył mu przed kilku dniami również swe zastępstwo na Żnin, jako też ostatnio w Państwowym Banku Rolnym.

Lekomyślna zabawa dzieci na ulicy. W ub. piątek wieczorem o godz. 7-jej przejeżdżała ulicą Śniadeckich powózka p. K. z Pniew. Korzystając z tego, że powózka jechała dość wolno i koła były podgumowane, przytrzymał się do niej kilkoro dzieci. Korzystał z tej zabawy także sześciolatek Maryś Kolański, który tak nieszczęśliwie przytrzymał się do powózki, że głowa dostała się pomiędzy resory i szprychy koła. Widząc to przechodzący p. Ulatowski, nie tracąc przytomności umysłu, chwycił dziecko jedną ręką za nogi, drugą zaś załamał obrót koła, krzyżąc jednocześnie na wóźnie, by tenże stanął. Zbrzyganego krwią chłopca wyciągnęto z pod powozu, poczem pierwszej pomocy udzielił nieszczęśliwemu p. dr. Jarczyński. Jest to na przyszłość dla rodziców przestroga, żeby dzieci swe bez opie-

Gniezno.

Poświęcenie nowej strzelnicy w Gnieźnie nastąpiło w ub. poniedziałek z okazji dorocznego strzelania Bractwa Strzeleckiego o godność króla kurkowego. Aktu poświęcenia dokonał ks. prob. Napierała, w obecności p. starosty Łyskowskiego, p. wiceprezydenta Heusla, znanego podróżnika p. prof. dr. Ossendowskiego, bawiącego w gościnie u p. starosty i członków Bractwa z senjorem p. Zakrzewskim na czele. Następnie rozpoczęło się strzelanie do tarczy królewskiej i do innych tarczy o nagrody. Do zakończenia strzelania i proklamacja króla kurkowego i rycerzy nastąpi w niedzielę dnia 3 czerwca.

Drugi koncert T-wa budowy I-go polskiego okrętu propagand. odbył się w drugie święto w ogrodzie Wenecji. Fatalna aura jednak i tym razem stanęła na przeszkodzie.

Kurs pszczelnictwa odbędzie się w Gnieźnie staraniem Wlkp. Izby Rolniczej wspólnie z Wlkp. Zw. Tow. Pszczelniczych, w Domu Katolickim, w czasie od niedzieli dnia 3 czerwca do wtorku, dnia 5 czerwca włącznie.

Występy Opery warszawskiej w Gnieźnie. W dniach 2 i 3 czerwca wystąpi na scenie hotelu Europejskiego zespół artystów Opery warszawskiej, pod dyktando dr. Wierzbickiego. W sobotę dnia 2 czerwca zostanie odegrana piękna opera Verdi'ego, p. t. „Traviata”, w niedzielę zaś „Żydówka” Halevy'ego. Bilety w cenie 2—5 zł. można nabyć w księgarni J. B. Lange; wstęp na salę dla uczniów 1 zł.

Podpalenie dwóch stogów. Dnia 21 bm. dokonano na szkodę właściciela ziemskiego Kurta Gohlkego w Przybrodzie pow. Gniezno podpalenia dwóch stogów żyta. Szkodę, wynoszącą 18.000 zł. pokrywa ubezpieczenie. Poza tem spaliła się młocznia p. Galantowicza z Kłocka, który młocił w tym czasie u Gohlkego zboże. Młocznia przedstawiała wartość 20.000 zł. Jak stwierdzono zachodzi tu zbrodnia podpalenia.

Śmierć wskutek uderzenia pioruna. Dnia 23 maja robotnicze szosowe, Helena Stachowiakowa, lat 30 i Władysława Piotrowiczówna, lat 18, zatrudnione w Gorzdownie, pow. Września, schroniły się, idąc polem podczas burzy, pod drzewo, w które uderzył piorun. Obie niewiasty wskutek uderzenia pioruna poniosły śmierć na miejscu.

Pożary. Dnia 23 bm. spaliła się wskutek uderzenia pioruna stodoła, na szkodę Wacława Gabryelskiego w Tyszczyńsku pow. Gniezno. Dnia 23 bm. uderzył grom w stodołę gosp. Andrzeja Janki w Napoleonowie pow. Września. Wskutek uderzenia spaliła się stodoła i dwa przyległe chlewy wraz z całym inwentarzem martwym. Szkodę wynosi 45.000 zł., z których jedną piątą pokrywa ubezpieczenie.

Samobójstwo. Dnia 23 bm. popełnił niej. Izidor Wiśniewski z Kornat, pow. Września samobójstwo przez zastrzelenie się. Przyczyną samobójstwa był zawód miłosny.

Osirów.

Egzamin dojrzałości. Świadectwa dojrzałości otrzymali pp.: Andrzejewski, Bereszyński, Bielski, Chełkowski, Frąckowski, Knopiński, Korzeniowski, Kuczkowski, Lipski, Magdański, Mierziak, Miłski, Mrówczyński, Namysł, Neumann, Nowacki, Ubarski, Oswiecimski, Pałys, Pasternak, Rowiński, Stachowski, Wciórki i Nerolewski.

Odnaczenie. W ub. czwartek, w sali posiedzeń starostwa, starosta Srokowski wręczył p. Maksymilianowi Mykowi z Ostrowa, złoty krzyż zasługi, nadany mu przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Związek Lekarzy w porozumieniu z zarządem Pow. Kasy Chorych w Ostrowie urządził dla członków Kasy, dyżury nocne w nagłych wypadkach.

Pożar. Ostatnio wybuchł na strychu domu St. Wróbla w Świecy pożar, który w krótkim czasie przerzucił się na sąsiednie zabudowania. Prócz domu Wróbla, spłonął dom Fr. Doktora oraz kilka obór i chlewów. Przyczyną pożaru wadliwa budowa komina. Straty wynoszą 30 do 40 tysięcy złotych.

KAMIŃSKO. Samobójstwo. Dnia 20. bm. powiesił się w lesie Owinińskich powiatu poznańskiego rolnik Artur Weinkopi, zamieszkały w Kamińsku pow. obornickiego. Przyczyna samobójstwa nieznaną.

NIESZAWA. Burza. Dnia 23. bm. przesia tu silna burza. Piorun uderzył w stajnię majątku Nieszawa. Spaliło się około 12 wozów siana. Dzięki straży pożarnej pożar zlokalizowano.

LOSKOŃ STARY. Burza. Dnia 24. bm. uderzył zimny grom w dom mieszkalny rolnika Antoniego Kosmowskiego i poraził córkę jego Stanisławę, lat 20, która dzięki pomocy lekarza Dr. Krzyżanowskiego odzyskała przytomność.

Przed zjazdem powstańców w Wysoce.

Apel zarządu obwodu wyrzyskiego do obywatelstwa.

Pod protektorem pp. inż. Bernacka, prezesa okręgu II Powstańców i Wojaków Bydgoszcz, Chłapowskiego, właściciela ziemskiego Bagdadu, Czeszewskiego, właśc. ziemskiego z Drajna, kpt. rez. Dobruckiego, prezesa Koła Ofic. rez. w Malocinie, Langowskiego, właśc. ziemskiego w Bądęcu, Malczewskiego, prez. Okręgu VIII „Sokoła“ Nakło, Nowaczyka, burmistrza m. Wysoce, prof. Polakowskiego, dyr. gimn. państwowego w Nakle, Tucholki, adwokata i not. w Nakle, pulk. Waśkiewicza, d-ey 61 p. p. w Bydgoszczy, Wuyka, starosty wyrzyskiego, urzędującego od 10 czerwca 1928 r. nowo zorganizowany w ubiegłym roku obwód wyrzyski Tow. Powst. i Wojaków swój pierwszy zjazd obwodowy.

Zjazd ów ma być przeglądem naszych sił, któryby wykazał, co dotychczas zostało zrobione i co należy uczynić, ażeby rzeczywiście Tow. Powstańców i Wojaków swój cel spełniły. Urządzenie powyższego zjazdu jak i nagrody, które się wydzieli zwycięzcom w zawodach wojskowych, poczną za sobą wielkie wydatki, którym od niedawna istniejący Zarząd obwodowy nie będzie mógł

sprostać. Ponieważ Towarzystwo Powstańców i Wojaków jest organizacją pracującą dla całego społeczeństwa, zwracamy się z odezwą do wszystkich obywateli naszego powiatu, ażeby nas w zamierzeniach naszych poparli. Towarzystwa widząc, że mają poparcie całego społeczeństwa, tem chętniej wzmą się do pracy, pracując nad stworzeniem silnej straży nadgranicznej przed naszym odwiecznym wrogiem, którego zamiary nie różnią się niczem od planów „Starego Fryca“ inicjatora rozbiórów Polski.

„Wolność“!

Zarząd Obwodowy Tow. Powst. i Woj. na powiat wyrzyski:

Adw. Z. Latanowicz, ppor. rez. i prez. obw.
A. Plechota, sekretarz obw.
Prof. Fr. Marciniak, ppor. rez. i kom. obw.
Dyr. Nawrocki, ppor. rez. i skarbn. obw.
Kabat, zastępca komendanta obw.

Datki i nagrody prosimy przekazać na ręce prezesa obwodu, adw. Latanowicza w Nakle, lub też na ręce skarbnika obwodu dyr. Powiatowej Kasy Chorych w Wyrzysku p. Nawrockiego.

Kto zapomniał

odnowić przedpłatę na „Dziennik Bydgoski“, może to uczynić jeszcze **dziś** w każdym urzędzie pocztowym.

Z POMORZA.

WIECIBOR. Pocztywcy zapraszają. Dnia 10 czerwca urzędują Zw. Niższych Prac. Pocz. T. i T. w Parku Strzeleckim swą pierwszą zabawę, na którą się wszystkich obywateli jaknajserdeczniej zaprasza. Program nast.: od godziny 13,30—14,00 koncert orkiestry na Ryнку; o godz. 14-ej wymarsz do parku, o godz. 15-ej koncert, wykonany przez kapelę p. Hermana z Sepólna. Podczas koncertu rozmaite niespodzianki, jak: kreglowanie o premję strzelanie z wiatrówek o premję, koło szczęścia, amerykańska aukcja itd.

Świecie.

Wizytacja zdrowotności szkół i młodzieży. W dniu 23 maja br. odwiedził tu szkoły wizytator z Ministerstwa W. R. i O. P. p. dr. Kopyński w towarzystwie p. dr. Ciosławskiego z Kuratorjum pomorskiego. Goście poznali szczególnie piękne i dobre położenie tuż szkół powszechnych, która obecnie ozdobiona pięknymi nowymi plantacjami dokoła, jest jednym z pierwszorzędnym w Polsce okazów budownictwa szkolnego.

Reorganizacja bibliotek Tow. Czyteln. Ludowych w powiecie. Z inicjatywy starosty Kowalskiego grono obywateli zajęło się sprawą zreorganizowania T. C. L. na powiat świecki. Do komitetu powiatowego wbrano przewodniczącym inspektora szkolnego Lipińskiego ze Świecia, zastępcą insp. szk. Adrycha z Nowego, na II zast. ks. dr. Dunajskiego ze Świecia. Ponadto należą do komitetu podkomitety Świecia i Nowego oraz wszystkie panie z Towarzystwa Ziemiaków na powiat świecki. Do sekcji finansowej wybrano pp. starostę Kowalskiego, burmistrza Kostkę ze Świecia, burmistrza Jabłońskiego z Nowego, panie Parczewską z Belna, Sapletową z Piskarek i Czajkowską z Płochocina. Do sekcji bibliotecznej p. Bogdańska, ks. dr. Dunajskiego, pp. Parczewską, Ofierzyńską i Januszewską. W tych dniach odbyło się też zebranie konstytucyjne, celem utworzenia miejskiego podkomitetu T. C. L. w Świeciu. Do zarządu powołano: prezesa prof. Ecksteina, sekretarkę p. Burakowską K., skarbniczkę p. Januszewską, bibliotekarkę p. Janinę Burakowską. Ponadto wybrano delegatów do Pow. Komitetu T. C. L.

Ruch turystyczny. W Świeciu rozwija się ruch turystyczny. Najśladziej zaznacza się on w miesiącach letnich. W tych dniach zwiędziło miasto nasze seminarjum nauczycielskie z Lubawy i wycieczka z Gdyni prowadzona przez ks. prob. Turzyńskiego.

Dobrze zapowiada się wycieczka do Ostromecka, organizowana na dzień 8 czerwca dla uczniów i ich rodzin, oraz przyjaciół gimnazjum. Już zawczasu rochwywane są bilety po 3 zł, które najpóźniej do dnia 1 czerwca włącznie sprzedaje księgarnia p. Domachowskiego. Póź-

Chojnice.

Przyjazd cyklistów toruńskich. W sobotę, dnia 2 czerwca, zawita do naszego miasta wycieczka cyklistów toruńskiego Sokoła. W wycieczce weźmie udział 12 cyklistów. Wyjazd z Torunia nastąpi w sobotę o 17-ej, przyjazd do Chojnic spodziewany jest o godzinie 12 w nocy. W niedzielę o godz. 13-ej cykliści udadzą się w dalszą drogę. Spodziewać się należy, że mili goście doznają w naszym mieście serdecznego przyjęcia tak, że strony ster sportowych jak i miejsc. społeczeństwa.

Święto sportowe. W niedzielę, dnia 3 czerwca urzędują miejsc. gimnazjum, staraniem grona nauczycielskiego, wielkie święto sportowe w lasku miejskim. Na program składają się występy chóru gimnazjalnego, koncert orkiestry oraz liczne zawody sportowe itp. Wymarsz do lasku nastąpi o godz. 14 z boiska sportowego przy gimnazjum klasycznym. Dyrekcja gimnazjum uprasza miejsc. społeczeństwo o wzięcie licznego udziału w uroczystości.

Ulica Wysoka otrzyma wygląd „europejski“. Przed niedawnym czasem rozpoczęte prace przy uporządkowaniu ulicy Wysokiej, idą w należytem tempie. Obecnie przeprowadza się równanie chodników i jezdnii, aby w krótkim czasie przystąpić do robót brukarskich i kanalizacyjnych.

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 1 czerwca włączając apteka pod Lwem, Rynek Nowomiejski.

Z Teatru Pomorskiego. W czwartek, dnia 31 bm. i w piątek dnia 1 czerwca teatr nieczynny.

Z urzędu stanu cywilnego w Toruniu. W czasie od 20 do 26 maja br. urodziło się 13 chłopców, 9 dziewcząt, w tem 3 nieślubne, razem 22 dzieci. Zmarło 6 mężczyzn, 4 kobiety, 9 dzieci; razem 19 osób. Ślubów zawarto 7.

Komisja wojew. badania pojazdów mechanicznych i egzaminów kierowców. urzędować będzie w Toruniu 5, 13 i 25 czerwca br. Do egzaminu na kierowców mogą zgłaszać się tylko ci kandydaci, którzy otrzymali zezwolenie.

Wykrycie sprawy kradzieży przesyłek amerykańskich. W urzędzie pocztowym Toruń dworzec Przedmieście, od dłuższego czasu popełniano kradzieże przesyłek amerykańskich, wykrycie których nasuwało policji wiele trudności. W dniach ostatnich udało się jednak władzom śledczym trafić na właściwy trop i ująć sprawcę. Jest nim niej. Feliks F. z Podgórz, którego przekazano władzom sądowym.

Strzelanie o godność króla kurkowego. W dniach 27 i 28 maja podgórskie Bractwo Strzeleckie urządziło strzelanie o godność króla kurkowego. Po otwarciu strzelania przez prezesa p. Webera, burmistrza m. Podgórz, etosownem przemówieniem oddano pierwszy strzał na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. W wyniku strzelania królem kurkowym został p. Piotrowicz Stanisław, pierwszym rycerzem p. Magger Jan, II Alfred Alfons. Nagrody w tarczy orderowej zdobyli pp.: Stefanowicz z Torunia, 58 pierścieni, II) Kapczyński z Torunia — 58 p., III) Ambroszkiewicz z Torunia — 57 p., IV) Głiszczyński z Torunia — 57 p., V) Bożeńki z Torunia — 56 p., VI) Szulc z Torunia — 56 p., VII) Puchalski z Torunia — 55 p., VIII) Ba-

Z Grudziądza.

Echa magistrackie i inne.

Grudziądz, dnia 31. maja.

Sensacja, jak każdy narkotyk działa narazie podniecająco, później ustępuje miejsca reakcji bełwadu i stępienia. Ten proces obserwowaliśmy w okresie wykrycia nadużyć magistrackich w w Grudziądzu. Społeczeństwo, smagane wodnistymi rewelacjami sensacyjnej prasy o wielkich nadużyciach, w których to rewelacjach więcej było chęci krzykliwego zareprezentowania się społeczeństwu, niż uczciwego, rzetelnego stosunku do zjawiska ogólnie przykrego i bolesnego. Chwała Bogu, że już się to wszystko czytelnikowi przejadło i następują w umysłach trzeźwe refleksje na temat Grudziądzkiej Panamy.

Na ten stan uspokojenia umysłów wpłynęło również i to, że prasa, wążąca wszędzie sensacją, wyczerpała się w swych tematach, a stałego rozważania rzeczy już znanych ogólnie, dawno przesadzonych czytelnik nie lubi. Tak więc na sensacyjnym odcinku magistrackim — cisza. Z zadowoleniem podkreśla wielu, że „Dziennik Bydgoski“, który ujawnił nadużycia w całej ich ohydzie, nie poszedł na drogę taniej sensacji, a od początku zajął stanowisko, zgodne z zaszczytną misją poważnego dziennika, którego zadaniem jest uczciwa informacja i trzeźwa ocena wypadków.

Jeśli z zadowoleniem zanotować należy uspokojenie się umysłów, o tyle tem smutniej należy podnieść fakt, że

prasa nasza wytrącona z równowagi magistrackimi wypadkami, nie umiała wrócić do normalnego stanu. — Z braku innego żeru gryzie się pomiędzy sobą, albo też napada na ludzi, znanych ze swej prawości i pracy społecznej.

Przed kilkoma zaledwie tygodniami „Głos Prawdy“ zaatakował radcę Nowakowskiego rzekomo za to, iż ten chciał utracić inwalidę przy odbywaniu się przetargu na kioski.

Tymczasem okazuje się, że p. Nowakowski dopiero z „Głosu Prawdy“ o czemś podobnem się dowiedział, bowiem sprawa wydzierzawiania kiosków, jak i inne podobne sprawy wcale nie należy do jego decernatu.

Metody podobne, wnoszone przez prasę obniżają jej powagę i szkodzą nie tylko ludziom, których się niewinnie w sposób brutalny atakuje, ile powadze samej prasy. Dojdzie chyba do tego, że szanujący się człowiek nie weźmie gazety do ręki.

Jak się rzekło prasa grudziądzka wzajemnie obrzuca się stekiem wyzwisk.

„Pochodnia“ napada na „Słowo Pomorskie“, — „Słowo Pom.“ na „Gońca Nadw.“, „Gońca Nadw.“ — na „Słowo“, „Pomorski Głos Prawdy“ na „Gońca“ i „Pochodnię“, „Pochodnia“ znów na wszystkie razem i tak wkołko.

Tylko „Dziennik Bydgoski“ stoi zdala od tych walk, czem sobie zaskarbił duży szacunek i kredyt wśród obywatelstwa.

Święto wojskie w Tymawie, powiat Gniew.

(Od własnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego“).

(s) Towarzystwo Powstańców i Wojaków im. Kościuszki w Tymawie (pow. Gniew) istnieje od roku 1926 i liczy obecnie 46 członków. Dowodem pomysłowego rozwoju placówki była uroczystość poświęcenia nowego sztandaru, która odbyła się w drugie święto przy udziale licznych organizacji zamiejscowych. Niestety pogoda nie dopisała, wobec czego zasła potrzebna częściowej zmiany programu. Po południu jednak niebo rozjaśniło się, tak że zabawa w lesie mogła się odbyć ku radości zwłaszcza młodszych uczestników uroczystości.

Pobudka oznajmiła mieszkańców pięknie położonej wioski, że nastał dzień święta wojskiego. O godzinie 9 zaczęły się zbierać towarzystwa, o godz. 10 zaś zdał komendant Chudy raport prezesowi obwodowemu dyr. Wiśniew-

skiemu, a ten wiceprezesowi okręgowemu Krefftowi. Po przeglądzie nastąpił wymarsz na nabożeństwo, które odprawił miejscowy proboszcz ks. Wojtaszewski w prastarej świątyni tymawskiej. Gorliwy ten działacz i gorący patriota dokonał również aktu poświęcenia sztandaru, wygłaszając okolicznościowe przemówienie, tchnące szczerem przywiązaniem do Wojaków. Po nabożeństwie wręczył wiceprezes okręgowy sztandar władzom miejscowym poczem nastąpiła defilada. Z kolei przystąpiono do wręczania gwoździ, przyczem wygłoszono stosowne przemówienia. M. in. gwoździe oddali pp.: Czarnowski im. starosta gnieńskiego, major Grabowski im. generała Trzaska-Durkowskiego, prezesa honorowego placówki tymowskiej, Piasecki z ramienia władz powiatowych, chrześni pp.: Chilarecki, Piasecki, Bylerowski, Gogółkiewicz, Mroczkowi, oraz przedstawiciele organizacji wojskowych w Smętowie, Opaleniu, Piasecznie, Gniewie itd., Związku Inwalidów - Gniew, S. M. P. — Janowo, p. Krefft im. placówki Gdańsk oraz delegaci redakcji „Pielgrzyma“ i „Dziennika Bydgoskiego“.

Drugą nieoficjalną częścią uroczystości był wymarsz do lasku. Przedtem jednak Wojacy, idąc śladem przodków słynących ze swej pobożności, udali się na nieszpory oraz brali udział w nabożeństwie majowym. W lasku bawiono się przy koncercie. Wieczorem odbyła się zabawa taneczna w obu salach miejscowych.

Nadmienić wypada, że władze okręgowe reprezentowali wiceprezes Krefft i sekretarz Szwedowski, władze wojskowe zaś major Grabowski i porucznik Turek. Pierwszy deputowany powiatu gnieńskiego p. Czarnowski złożył gwoździł im. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Z Gdyni.

Rekordową cyfrę 200 000 ton przeładunku osiągnie w miesiącu maju port w Gdyni. Do soboty przed świętami przeładowano 97 okrętów. W drugi dzień Zielonych Świąt praca przeładunkowa w porcie odbywała się w całej pełni przy 12 statkach. Cztery szwedzkie okręty i dwa „Robury“ ładowały węgiel. W południe przybył statek Żegluga Polskiej „Wilno“, który natychmiast rozpoczął wyładunek tomasówki. Angielski statek „Szekspir“ kończył wyładowanie ryżu przy łuszczeni. Wreszcie wyładowywano granitowe kostki szwedzkie na brukowanie ulic w Gdyni. Na redzie oczekiwało swojej kolei przeszło 10 statków. Dnia 31 bm. statek szkolny „Lwów“ opuszcza port gdyniński, udając się z uczniami szkoły

Co grają w kinach?

Kino „Światowid“ demonstruje piękny film p. t. „Ben Hur“.

„Pan“ wyświetla wesołą komedię wiedeńską w 10 aktach p. t. „Dziewczę z baletu“, czyli najpiękniejsze nóżki Wiednia. W roli gł.

Kino Krystal

Pocz. o 6,45 i 8,50

Dziś czwartek premiera!

Wielkie dzieło filmowe, niezwykły dramat dokumentalny, nazwany przez prasę całego świata „Wielką Paradą na Morzu“ Wstrząsająca epopeja oceaniczna ilustr. zwagana się dwóch największych potęg morskich XX. wieku p. t.

Bitwa Morska

przy Coronel i wyspach Falklandzkich

Historyczne postacie lorda Fishera i admirałów Sturdee i hr. von Spee.

Prócz tego wielki humorystyczny i interesujący nadprogram.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 31 maja 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Anieli Marii p., Petroneli.
 Jutro: Jakóba w., Gracjana, Nikodema.
 Wschód słońca: godz. 3,44.
 Zachód słońca: godz. 20,11.

DIŻUR NOGNY W APTEKACH.

Od wtorku 29 bm. do poniedziałku 4-go czerwca dyżurują:

Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa.

Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia.

Wypożyczalnia książek „Lektor“, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

Muzeum Miejskie przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—4, w niedziele od 11—2. Obecnie w Muzeum wystawa obrazów, rzeźb i grafiki artystów Nadnotecia i Pomorza.

Pan Bartel jest kapitalny. Pan Bartel ma ideje. Na plenum Sejmku oświadczył, że jakiegokolwiek oszczędności na jakimkolwiek polu celem podwyższenia plac urzędników są wykluczone. Dałoby się tylko coś ukroić z emerytur urzędniczych i z rent invalidzkich!

Sejm słuchał tego i — nie wściekł się. Nie rozległ się ani jeden głos protestu. To jest dowodem niesłychanego zbliżowania naszych reprezentantów ludowych.

Brać emerytom i invalidom, aby dać urzędnikom, to zupełnie jakby zebrał lupul dziada. Ale właśnie takie przelewanie z pustego w próżne bardzo się panu Bartłowi podoba. Chłopi bronią się przed wyższymi podatkami na rzecz urzędników, to samo handel, idem przemysł. Hałasują oni wszyscy jak spārzeni w ukropie. Ale emeryci i invalidzi? Ci niemają głosu. Tych się zarzy-na bez opozycji.

Jedynym i gorącym obrońcą emerytów, mianowicie tych „zaborezych“, jest senator Decykiewicz. Swoim zwyczajem i na ostatnim posiedzeniu komisji podnosił on tumult z powodu głodowych plac emerytów. Wszyscy mu pokłękali, prawdopodobnie kiwał po koleżeńsku głową i pan Bartel — aby zaraz potem pójść na plenum Sejmku i lansować tam pomysł okrojania rent i emerytur.

Może jednak pan Bartel ma wyższe cele na oku. Bo takie podebranie chleba emerytom przyspieszy wśród nich śmiertelność. Gdy zaś wymrą — to i kłopot z nimi skończony.

TEATR MIEJSKI.

OSTATNIE WYSTĘPY ST. JARACZA.

Dziś, w czwartek znakomity gość warszawski ostatni raz roztoczy przed widzami swój genialny talent, swoją szczerą i prostotę w kapitalnej kreacji pana Broteneau w pełnej sentymencie, a zarazem arcyradosnej komedji Caillavet'a i Fleurs'a „Romans pana kasjera“. Rzecz ta w niezrównanej interpretacji St. Jaracza ukaze się nieodwołalnie ostatni raz.

Ostatnią premierą z udziałem znakomitego artysty będzie głośna tragikomedia Swena Lange p. t. „Samson i Dalila“. W roli popisowej rozwinie Jaracz ogromną skalę swego kunsztu aktorskiego przechodzącą z tragedji do groteski, stwarzając istne arcydzieło gry aktorskiej. Partnerami wielkiego artysty będą pp.: Kozłowska, Zahorska, Lochman, Korecki, Melina, Milecki, Sawicki i Wronski. Reżyserja St. Jaracza. Premiera w piątek 1-go czerwca. Bilety sajuż w rozsprzedaży.

— Nie Terakowski, a Krzemkowski. We wczorajszym sprawozdaniu ze zlotu młodzieży w Poznaniu, chochlik drukarski spłatał nam niemilego figla. Otóż odznakę pamiątkową otrzymał wśród grona młodzieży nie p. Terakowski z Bydgoszczy, ale p. Krzemkowski, prezes Tow. „Brzask“ i se-

— Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce: Na północnym zachodzie ponownie pochmurno i przelotne deszcze. Poza to chmurno, z przejaśnieniami w ciągu dnia. W całym kraju dość chłodno. Wiatry północno-zachodnie i zachodnie.

— Ofiary. Pan Gierszewski, sędzia polubowny, złożył w administracji naszego piśma: na Tow. Śpiewu „Dzwon“ 10 zł; na odmalowanie kościoła św. Trójcy 20 zł; na bieżące miasta Bydgoszczy 10 zł; na kościół w Szvederowie 10 zł.

— Nabożeństwo dla głuchoniemych. W niedzielę, 3 czerwca, odprawi się o godz. 10 w kaplicy św. Florjana nabożeństwo z kazaniem dla głuchoniemych.

Zebrań Tow. Głuchoniemych odbędzie się w niedzielę wieczorem o godz. 6½ u p. Jarnatha (ul. Jana Kazimierza).

— Nabożeństwo prawosławne w cerkwi bractwa, Petersona 4, odbędzie się 2 czerwca wieczorem i 3 czerwca rano.

— Wyratowanie topielca. W pierwsze święto Zielonych Świąt w godzinach popołudniowych 9-letni synek państwa Wiszniewskich, przechodząc przez ogrodzenie szalasu klubu wioślarskiego Państwowego Gimnazjum Humanistycznego, wpadł do Brdy. Pochwycony przez silny prąd, począł tonąć. W owej chwili skoczył do Brdy Edmund Gaworzewski, uczeń VII klasy Państwowego Gimn. Human. i z narażeniem własnego życia, uratował topielca.

— Wielki koncert symfoniczny w ogrodzie Resursy Kupieckiej. W piątek, dnia 1 czerwca odbędzie się wielki koncert symfoniczny w ogrodzie Resursy Kupieckiej, któ-

ry urządziła orkiestra 62 p. p. Program składa się z pierwszorzędných utworów muzycznych. Orkiestra 62 p. p. jest znaną całej Bydgoszczy i cieszy się wielką popularnością wśród szerokiej warstw tutejszego społeczeństwa. To też nie wątpimy, że ogród będzie przepełniony i każdy kto lubi dobrą muzykę, podaży do ogrodu Resursy Kupieckiej, aby spędzić miłe wieczór. Cała Bydgoszcz naznacza sobie rendez-vous w ogrodzie Resursy Kupieckiej. Początek o godz. 6-tej, głównego programu zaś o godz. 8-mej wieczorem.

— Wycieczka do Francji. Na skutek coraz liczniejszych zgłoszeń w sprawie zamierzonej wycieczki do Paryża Towarzystwo Przyjaciół Francji postanowiło i tego roku w czasie wakacyjnym zorganizować miłą i pouczającą wyprawę do Francji i już dzisiaj podaje w przybliżeniu program i informacje: Termin wyjazdu — 9 lipca; koszt podróży, paszporty z wizami, utrzymanie, przewodnik i objazdy autokarami łącznie obliczono na ca. 560 zł. Całą akcję prowadzi Towarzystwo Przyjaciół Francji w porozumieniu z bratniem Tow. Les Amis de la Pologne, które ze swej strony zaangażowało do współpracy Generalne Tow. Studentów Franc. Celem wycieczki będzie przedewszystkiem Paryż z okolicą i królewskie zamki (z czasów Odrodzenia) nad Loarą. Wycieczka trwać będzie dłużej niż zeszł. roczna; pobyć w Paryżu 10 dni, 5 dni nad Loarą; 3 dni podróż tam i z powrotem. Ze względu na formalności paszportowe interesowani raczą wczas nadsyłać zgłoszenia do prezesa Tow. Przyjaciół Francji p. Marji Regamey'owej, ul. Cieszkowskiego 20 III p. Godz. przyjęć: 13—14 i 19,30—20 w poniedział., środy i piątki.

Uroczystości Bydgoskiego Kurkowego Bractwa Strzeleckiego

Królem Kurkowym został w boju rozstrzygającym p. Kwieciński.

Przez 600 lat blisko patrzą mury naszej Bydgoszczy rok rocznie na uroczystości Bractwa Strzeleckiego, obchodzone w Zielone Świątki i poświęcone wystrzeleniu godności dygnitarskich, mających w dalekiej przyszłości znaczenie realne, a będące dzisiaj zewnętrznym znakiem ukończenia starej tradycji i dawnych wydarzeń.

Bydgoskie Bractwo Strzeleckie założone za inicjatywą królów polskich w czasach, kiedy nie znano jeszcze wojska stałego, kiedy obrona kraju spoczywała w rękach szlachty i ludzi najemnych, a obroną grodów zajmowała się ludność danego grodu, rozpadająca się na najrozmaitsze cechy. W owych to czasach Bractwo Strzeleckie, ćwiczące członków swoich w celnym strzelaniu, kierowało obroną. Król Bractwa i jego rycerze stanowili Komendę, której podporządkowywały się cechy, obarczone obowiązkiem obrony poszczególnych bram. To zaszczytne stanowisko, jakie w społeczności ówczesnej zajmowało Bractwo Strzeleckie, przynosiło towarzystwu w uznaniu prac i zasług od królów naszych przywileje, którego dowody aż po dzień dzisiejszy zachowały się w bogatym zbiorze historycznych dokumentów naszego Bractwa.

Obecny zarząd kurkowego Bractwa Strzeleckiego pragnął tegorocznymi uroczystościami świątecznymi nawiązać do zapomnianej nieco pod obuchem wojny świetnej tradycji, chciał przez udział sfer wojskowych podkreślić historyczne znaczenie Bractwa. I trzeba przyznać, że to podkreślenie historii, a więc i idei, ożywiającej członków Bractwa przez długie wieki, w całej pełni się udało.

Tegoroczny obchód rozpoczął się jak zwykle w drugi dzień Zielonych Świąt pochodem przez miasto na Mszę św. W br. odbyła się uroczystość kościelna Bractwa w Farze. Mszę św. na intencję Bractwa i wszystkich jego członków odprawił ks. Łapka w obecności p. gen. Thommeć jako przedstawiciela władzy wojskowej i p. starosty dr. Berety jako reprezentanta władzy administracyjnej. W czasie Mszy św. śpiewała z chóru żona członka Bractwa p. Petrasowa. Zawody strzeleckie zagał 3 strza-

litej Polski, w zastępstwie p. gen. Thommeć p. major Morawski; trzy dalsze strzały oddał dotychczasowy król kurkowy p. Pilaczyński na cześć Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

O tej samej porze rozpoczęła się w ogrodzie „Strzelnicy“ wielka zabawa ludowa, urozmaicona koncertem i najrozmaitszymi konkursami. Dla dorosłych wystawiono trzy tarcze strzeleckie (królewską, dla mężczyzn i dla pań) które przez całe drugie święto i dwa dni następne były formalnie obłożone przez miłośników sportu strzeleckiego, ubiegających się o cenne nagrody, wyłożone przez Bractwo. Dla zabawienia dzieci puszczano balony. Poza to urządziło Bractwo dla małych gości swoich rozgrywki o nagrody, jak wspinanie się na drążek, pocieszne sięganie kielbas i biegi. Jako nagrody rozdawano dzieciom zafundowane przez Bydgoski Dom Towarowy baloniki, czekolady i zeszyty. Pierwszy dzień tegorocznych uroczystości Bractwa zakończono zabawą tańeczną, na której panował nastrój do-prawdy braterski.

Właściwa walka o godność „Króla Kurkowego“ rozpoczęła się dopiero we wtorek i trwała przez dwa dni. Wobec wielkiej ilości dobrych strzelców wyniku ostatecznego do ostatniej chwili nie było można przewidzieć. Dopiero zakończenie strzelania w dniu wczorajszym pozwoliło stwierdzić, że najwyższą liczbę pierścieni (108 na 120 możliwych) osiągnęło aż trzech strzelców i to pp. Parzysz, Głazik i Kwieciński. W rozrywce jednym strzałem zwyciężył ostatecznie p. Kwieciński, kupiec z ul. Dworcowej. I rycerzem został p. Parzysz, drugim p. Głazik.

Proklamacja „Króla“ odbyła się w formie bardzo uroczystej publicznie w ogrodzie „Strzelnicy“.

„Króla“ odprowadzono w pochodzie do domu, skąd wrócił do „Strzelnicy“, aby tradycyjnym zwyczajem wziąć udział w komersie strzeleckim, urządzanym dla uczczenia zwycięzców i rozdania nagród.

Dalsze wyniki królewskiego strzelania Bydgoskiego Bractwa Strzeleckiego podamy ze względu na wielką ilość nagrodzonych strzelców w numerze ju-

— **Bał Króla Kurkowego w naszym grodzie** odbędzie się w sobotę dnia 2 czerwca w sali Strzelnicy. Początek balu o godz. 8-jej wieczorem. Wstęp za zaproszeniami, które jeszcze odebrać można w cukierni p. Kucharskiego, przy ul. Długiej.

— **Liceum Handlowe Koeduk. Izby Przemysłowo-Handlowej** jest szkołą zawodową, średnią, typu wyższego, dla uczniów i uczennic z ukończoną klasą VI. gimnazjum lub pełną szkołą wydziałową. Nadto mogą wstępować do Liceum absolwenci szkół handlowych dwuletnich wzgl. trzyletnich po złożeniu egzaminu dodatkowego z przyrody, fizyki i matematyki w zakresie IV, V i VI kl. szkoły średniej ogólnokształcącej typu humanistycznego. Nauka trwa dwa lata. Uczniowie Liceum Handl. mają prawo do odraczania służby wojskowej, do znależ kolejo-wych i do zwrotu czesnego ze strony władz państwowych za synów i córki urzędników państwowych. Absolwenci Liceum Handlowego mają prawo do półtorarocznej służby wojskowej oraz wstęp do Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu; oprócz tego mogą pracować w administracji przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, bankach, spółdzielniach i jako samodzielni kupcy. Na żądanie wysyła się prospekty. — Wpisuje przyjmuje Dyrekcja Liceum Handlowego (ul. Królowej Jadwigi 17) do dn. 31 sierpnia.

Zebranie Konferencji zarządów filijnych i mężów zaufania Ch. Z. Z.

odbędzie się w czwartek, dnia 31. V. br. o godz. 6.30 wieczorem w „Ognisku“. Na porządku obrad sprawa statutu i inne ważne sprawy.

Udział wszystkich zarządów i mężów filijnych konieczny.

Przewodniczący.

— **Dotyczy sprzedaży żetonów na „Gniazda Sieroce“.** Dotknięci wzmianką otrzegawczą, jaka ukazała się wczoraj w „Dzienniku Bydgoskim“ o naczalności rzekomych żydów i narażeni na podobne zarzuty ze strony publiczności, przedstawili organizatorzy wspomnianej kwesty dowody, że są urzędnikami wydziału dochodów niestałych poważnej instytucji „Gniazda Sierocych“ w Warszawie i mimo swego ludzkiego semickiego wyglądu — katolikami. Szczególnie dotyczy to p. Zygmunta Rajnerta i pani Lubicz-Znanieckiej.

Prezes Konferencji Prezesów na m. Bydgoszcz p. Władysław Matecki powołując się na zezwolenie tutejszych władz policyjnych popierających kwestę Gniazda Sierocych poleca ją szerokiemu ogółowi do jak najwydatniejszego poparcia. Odpowiedzialność za kwestarzy ponosi i kontrolę nad nimi ma zarząd główny „Gniazda Sierocych“ w Warszawie. Czy i ile przynaczy dla sierót w naszej dzielnicy — dowiemy się z rocznego sprawozdania.

Głosy Czytelników.

Literatura zawodowa w miejskiej bibliotece.

Bydgoszcz nie posiada, poza miejską biblioteką, żadnej innej publicznej biblioteki dostępnej dla ogółu.

Kierownictwo Miejskiej Biblioteki głównej, a nawet wyłączny nacisk kładzie na zaopatrzenie biblioteki dziełami pięknej literatury, a na uboczu zostawia literaturę zawodową.

Niemam zamiaru krytykować postępowania zarządu, bo znalazłbym mało zwolenników w walce pracy z rozrywką na rzecz tej pierwszej, a proponuję jedynie, aby zarząd miasta uzupełnił fundusze biblioteki dotacją na zakup dzieł z literatury zawodowej.

Aby uniknąć nieporozumień podkreślam, że rękopisów dzieł zawodowych kupować nie trzeba, także autografy autorów tych dzieł są mniej interesujące, natomiast należy przestrzegać kupowania nowych wydawnictw.

Najbardziej potrzeba Bydgoszczy literatury z dziedziny naukowej organizacji pracy w biurach, przemyśle i handlu.

Nie chce być niezrozumiałym, ale nie

Oszczędna i dbająca o swą białiznę gospodyni używa tylko

Koszniká 33% GRYF
najlepszy i najtańszy proszek mydlany

Jedyny
wytwórca
na całą
Rzeczposp. Polskę
FR. KOSZNIK
FABRYKA
MYDEŁ
BYDGOSZCZ

Marysiénka
Początek o godz. 6,45 i 8,45.

ZABIŁAM

(Za więziennym murem). Tragedja niewinnej dziewczyny w 12 aktach
według noweli Georga Hirschfelda.
W rolach głównych: **Magda Sonja, Werner Kraus, Angelo Ferrari.**

ledwie 1% słodzi sobie życie podziwianiem rękopisów i autografów, 5% łącząc się z radą miejską i magistratem upaja się dumą, że tam gdzie w bibliotece w gablotce leżą cenne autografy mistrzów pióra, a tysiączne rzesze pracowników umysłowych dzięki temu nie mają pojęcia o naukowej organizacji pracy, o doświadczeniach i ulepszeniu sposobów zarobkowania. Stopniowo z zawodowców stają się partaczami. Słusznie ktoś powiedział, że tak bardzo pozostaliśmy w tyle w sprawach organizacji, iż chłopak biurowy w Ameryce więcej umie i potrafi wykonać swoje funkcje, aniżeli u nas człowiek inteligentny na odpowiedzialnym stanowisku.

Otóż tym tysiącnym rzeszom pracowników umysłowych należy dać możliwość zaznajomienia się z postępowaniem w dziedzinie ich zawodowej pracy, dać im to, czego szkoła nie daje, bo gdybyśmy liczyli tylko na wiadomości osiągnięte w szkole musielibyśmy w obecnych warunkach stale do szkoły uczęszczać. Zatem jeśli stały rozwój i postęp wymagają ciągłej nauki biblioteka miejska w mieście nie akademickim, lecz handlowym i przemysłowym powinna specjalnie opiekować się działem literatury zawodowej, bo wysokie ceny wartościowych dzieł przekraczają budżet przeciętnego pracownika umysłowego.

PROGRAM W KINACH.

KRYSTAL. Bitwa o wyspy Falklandzkie, na których znajdowały się olbrzymie składy węgla rozegrała się w dniu 8 grudnia 1914 r. i zdecydowała wówczas o panowaniu Anglików na morzu. Wstrząsającą tą epopeją oceaniczną utrwalaona na filmie słusznie nazwano niezwykłym dokumentem „Wielkiej parady na morzu”. Obraz „Bitwa morską” jest tragedją nocy, ilustrującą zmagania się dwóch największych potęg świata z historycznymi postaciami. Jest to prawdziwy huragan ognia i żelaza oraz wy-

ściąg bohaterstwa i brawury. Nadprogram obeszerny i humorystyczny.

NOWOŚĆ! Dziś nieodwołalnie poraz ostatni wspaniała farsa „Wakacje małżeńskie” z ulubienicą publiczności Liljaną Harvey i Harry Holmem w rolach głównych.

MARYSIENKA. Dziś wyświetlać zaczyna bardzo treściwy dramat pt. „Zabiłam” (Za więziennym murem). Pyszne dekoracje oraz koncertowa gra Wernera Krausa, Magdy Sonji oraz Angelo Ferrari potęgują niepowtarzalne wrażenie.

— **O czym się mówi?** Przedewszystkiem o zabawie ogrodowej Zeńskiego „Sokoła”, która w niedzielę dnia 3 czerwca zgromadzi w ogrodzie „Strzelnicy” niewątpliwie tłumy dziatwy naszej, spragnionej godziwej rozrywki. Komitet zakończył właśnie prace przygotowawcze i ustalił listę najrozmaitszych rozgrywek, w Bydgoszczy częściowo zupełnie nowych. Któżby wobec tego chciał pozostać w domu?

— **Kradzież z włamaniem.** W nocy z 29 na 30 bm. niewyśledzeni złodzieje włamali się do składu kolonialnego p. Bukowskiej przy ul. Błonia 22 i skradli rozmaite towary wartości 800 zł.

— **Znaleziony koszt podróży** pleciony oraz portmonetka, jest do odebrania w Posterunku Kolejowym P. P. na tut. Dworcu.

— **Kradzież.** Dnia 30 bm. skradziono z mieszkania Wawrzyniakowi Franciszkowi zamiesz. przy ul. Chocimskiej 16, jako sublokator, aparat fotograficzny i 30 zł gotówki. Kradzieży dokonał jego kolega, z którym wspólnie mieszkał.

— **Pożar.** Dnia 30 bm. o godz. 9,15 powstał pożar w mieszkaniu Lewandowskiego Jana przy ul. Gdańskiej 68, w czasie jego nieobecności, gdzie spaliła się szafa w garderobę. Zaalarmowana straż pożarna ogień zlokalizowała. Przyczyna pożaru narazie nie ustalona.

— **Ujęto 1 włóczęgę, 2 pijaków i 1 osobę** celem odstawienia do Zakładu Wychowawczego.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Baczność, Druhny Zeńskiego Sokoła. Dziś w czwartek dnia 31. bm. ćwiczenia w Resursie Kupieckiej, dla młodzieży o godz. 6,30, dla druhen o godz. 7,30. Uprasza się o liczne przybycie. Czołem!

Klub Motocyklistów Zebranie plenarne dn. 31 maja w małej salce Wicherta (Stara Bydgoszcz). Komplet konieczny.

O. P. N. „Sokół” I. Schadzka w piątek o 8-ej u druha Boslaczego. Komplet I, II i III drużyny konieczny.

Towarzystwo gimn. Sokół XII. konny. Zebranie miesięczne odbędzie się w piątek, dnia 1 czerwca o godzinie 7 wieczorem w sali Patzera, ul. Św. Trójcy 8. Zarządu o godzinie 6. Goście i sympatycy mile widziani. Z powodu bardzo ważnych spraw komplet konieczny.

Baczność! Koło śpiewu piekarzy polskich. Lekcja śpiewu dziś, w czwartek o godzinie 4,30 w lokalu p. Jarnatha.

„HALKA” Dziś w czwartek, wieczorem o godzinie 8 w lokalu p. Jarnatha — lekcia śpiewu Sokół V. Okole — Wilczak, Trening, dziś o godzinie 5 po poł. na boisku Patzera.

Tow. śpiewu „Lira” Lekcja śpiewu dziś w czwartek o godzinie 8 wieczorem w lokalu p. Kołodzieja.

Baczność Stow. Młodych Polek „Przedświt”. W piątek, dnia 1 czerwca o godzinie 7 wiecz. nadzwyczajne zebranie obu oddziałów w Domu Katolickim przy Farze. Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się o jaknajliczniejsze przybycie.

Koło śpiewu „Odrodzenie”. Jutro, 1 czerwca br. wieczorem punkt o godz. 8 w lokalu p. Ryterskiego, Senatorska 30 odbędzie swe plenarne miesięczne zebranie. Zarządu pół godziny wcześniej.

O. P. N. „Gwiazda” przypomina jutrzejszy trening o godzinie 17,30. Szczególną uwagę zwraca się graczom I. drużyny.

K. S. „Tęcza” przy Tow. „Jedność” pod opieką św. Wojciecha w Bydgoszczy. W piątek 1 czerwca o godzinie 8 schadzka informacyjna w lokalu „Złoty Róg”.

Tow. Uczniów Kupieckich. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 1 czerwca o godzinie 8 wieczorem w Hotelu Lengninga. Na porządku dziennym ważne sprawy.

Tow. Powst. i Woj. Bydgoszcz - Macierz. Zebranie zarządu dziś w czwartek, 31. bm. o godzinie 7 wieczorem w lokalu p. Kocerki, ul. Kordeckiego 1. Komplet konieczny.

Tow. śpiewu „Arion” Czyżkówko. Zebranie zarządu i komisji dziś o 8 mej. Zebranie plenarne w niedzielę 3 czerwca o godzinie 12.

K. S. Amator. Dziś w czwartek trening piłki nożnej na Stadionie. Od godz. 6—7,30 Obecność I i II. dr. konieczna.

Bank Polski płacił w dniu 31. maja za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funtów szterlingów	43,36
franki szwajcarskie	171,16
franki francuskie	34,97
marki niemieckie	212,62
guldeny gdańskie	173,35
szylingi austriackie	124,97
liry włoskie	46,81

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 30. 5. 1928 roku.
płacono za 100 kg. w zł.

Zyto	50,00—52,50
Pszenica	51,50—52,00
Jęczmień zwykły	50,00—48,50
Jęczmień	43,00—45,00
Owies	49,00—45,00
Maka żytnia 65 proc.	—74,50
Maka żytnia 70 proc.	—71,50
Maka pszenna 65 proc.	71,00—75,50
Otręby żytnie	34,00—35,00
Otręby pszenne	32,50—31,00
Wyka latowa	36,00—39,00
Peluszka	38,00—41,00
Groch polny	46,00—51,00
Groch Viktorja	60,00—82,00
Groch Folgera	55,00—65,00
Lubin	22,00—23,00
Lubin żółty	24,50—23,50
Seradela	32,00—31,00
Koniżyna czerwona	220—310
Koniżyna biała	180—280
Koniżyna szwedzka	290—350
Koniżyna żółta oluszcza	150—180
Koniżyna żółta w łuskach	70—90
Rzepak	—
Ziemiaki fabryczne 16 proc.	00,00—00,00
Ziemiaki jadalne	—

Szanownemu Obywatelstwu miasta i okolicy podaję do łaskawej wiadomości, iż przejąłem w drodze kupna realność przy ulicy Grunwaldzkiej pod nr. 5-tym wraz z interesem rzeźnickim po panu Dürre, którego otwarcie nastąpi dnia 2 czerwca r. b.

Fabrykować będę wyroby mięsne tylko pierwszorzędnej jakości po cenach solidnych.

Prosząc Szan. Obywatelstwo miasta i okolicy o łaskawe poparcie kreślę się

z poważaniem

Franciszek Mathea
mistrz rzeźnicki.

15019)

Wielki koncert symfoniczny
orkiestry 62 p. p.

odbędzie się w piątek, dnia 1 czerwca po raz pierwszy
w ogrodzie „RESURSY KUPIECKIEJ”
ul. Jagiellońska 25.

Bufet i kuchnia okażą swą renomę.

Początek o godzinie 6 wieczorem

Wstęp wolny.

15007

Prawdziwy miód
pszczelny

kupuje każdą ilość
Fabryka Wyrobów Cukrowych
Bracia Tysler,
ul. Dworcowa 52.
7566

Potrzebna

zaraz osoba znająca kuchnię hotelową. Oł. z odpisami świadectw i podaniem pensji do Szymań-

Winiarnia Luckwald Nast.
ulica Jagiellońska 9
poleca
smaczne obiady obywatelskie.
Wyborowe kolacje — zimne i ciepłe potrawy.
Codziennie świeża zupa rakowa.
Bowla Waldmeister. (14074)

HOTEL BOSTON
RESTAURACJA I WINIARNIA
Dziś wieczór pożegnalny
zespołu Edmunda Kamińskiego
Kuchnia pierwszorzędna — Najlepsze napoje
DANCING 7643

Przetarg ofertowy.

Magistrat miasta Bydgoszczy zamierza wydać w drodze przetargu publicznego

zwózkę około czterech milionów szt. cegły białej z cegielni przy ul. Stepowej na plac przeznaczony pod budowę szpitala miejskiego na Skrzetusku.

Bliższe szczegóły udziela Urząd Budownictwa Nadziemnego w Bydgoszczy przy ul. Jana Kazimierza 3, i pr. Oferty należy składać w zamkniętych kopertach zaopatrzonej w odpowiedni napis do 5 czerwca br. godziny 12-tej w południe. O tej samej godzinie nastąpi otwarcie ofert.

Magistrat zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru pomiędzy oferentami. (14087)

Bydgoszcz, dnia 30 maja 1928 r.

Baczność Panie! Baczność Panie!
Tydzień taniego mydła i przyborów do prania

poleca
Skład kolonialny i drogerja
K. ROZMIAREK, Gdańska 71, telef. 2056.
Proszę zobaczyć okno wystawowe. (7629)

Tegoroczna sprzedaż traw

na łąkach Majatności Labiszyńskiej odbędzie się przez licytację za gotówkę w Olympinie u p. Krzeszewskiego w poniedziałek, dnia 11 czerwca 1928 r., we wtorek, dnia 12 czerwca 1928 r.

„PHARMACHEMIA“ LABORATORJUM CHEM. - KOSMETYCZNE

własność Paździerski, aptekarz (15016)

przeniesiono Al. Mickiewicza 2-3, Telefon nr. 390

Wydzierżawienie trawy

1) Z łąk należących do probostwa Strzelewa; 2) z łąk Strzeleskich nr. 25, 26, 27, przylączonych do majątku Kamięca; 3) łąki w Kruszynie przy koleji w parcelach po 2 i 3 morgi razem 150 mórg, przez licytację w gościnu w Kruszynie u p. Sukowskiego w poniedziałek, dnia 4 czerwca o godz. 12-tej. Łąki są nadzwyczajne i znajdują się w dobrej kulturze.

Izydor Wojtanowski

15024) Kruszyniec, — Kamieniec, stacja Pawówek.

Przetarg czereśni.

Dnia 3 czerwca br. o godz. 10-tej odbędzie się w biurze budowniczego powiat. w Sępólnie przetarg na tegoroczny zbiór czereśni dla drogi Więcbork-Sępólno w ilości ca. 1.800 drzew. (14070)

Kaucja licytacyjna wynosić będzie 50 zł.

Warunki dzierżawy ogłoszone będą przed licytacją.

Starosta

(—) Ornas.

„PETOW“ Polskie Towarzystwo Węglowe z o. p. Bydgoszcz, Gdańska 25, tel. 321

dostarcza Węgiel i Koks górnośląski I-iej jakości wagonowo

dla przemysłu, rolnictwa i opału domowego z reprezentowanych Polskich Kopalń Skarbowych Król, Bielszowice i Knurów ze składnicy: Raclawicka 14, tel. 378

Dostarczamy detalicznie: węgiel, koks i drzewo w każdej ilości z dostawą w dom. 8552

Przetarg przymusowy.

W sobotę, dnia 2 czerwca 1928 r. o godz. 10 sprzedawac się będzie przy Nowym Rynku nr. 1, wejście 3, najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą następujące przedmioty:

3 maszyny do szycia, 3 maszyny do pisania, większą ilość ubiwa damskiego, parę obuwa męskiego, rower męski, 2 centryfugi, fortepian, szafa żelazna, lustra, stoły, szafy, biurka i wiele innych drobnych przedmiotów.

Wyżej wymienione przedmioty obejrzeć można godzinę przed licytacją.

Bydgoszcz, dnia 31 maja 1928 r. (15009)

Magistrat — Oddział Egzekucyjny.

MARSZANTKA

tylko samodzielna, z dłuższą praktyką, do pierwszorzędного magazynu zaraz lub od 1. 7. br. potrzebna.

Zgłoszenia osobiste lub piśmienne z podaniem referencji, pretensji i fotografii:

Kazimierz Majewski, Bydgoszcz Mostowa 2. (15008)

Hurtowe Składy Żelaza w Bydgoszczy

poszukują natychmiast rutynowanego fachowca na posadę (7682)

I. magazyniera

władającego polskim i niemieckim językiem, obeznanego z kartoteką składową i ekspedycją. — Oferty z życiorysem i odpisami świadectw możliwie z fotografią pod „Sub 1625/T.“ do filii Dziennika Bydg. Dworcowa 2.

Hurtowe Składy Żelaza w Bydgoszczy

poszukują natychmiast (7683)

stenotypistę (kę)

biegłego(ą) w języku polskim i niemieckim pisanu na maszynie oraz stenografji. — Zgłoszenie pisemne z życiorysem i odpisami świadectw ewentl. fotografią pod „Sub 1625/T.“ do filii Dziennika Bydg. Dworcowa 2.

Krawcowa

rutynowana szyje sukienki damskie i dziecięce po przystępnych cenach. Kujawska 96, parter I, II drzwi. 14060

Dwie koleżanki

blondynka lat 22, szatynka lat 21, inteligentne; sympatyczne, pragną poznać panów, nauczycieli, urzędników — do lat 30. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Koleżanki“. 14093

Samochód

Benz 10/30 H. P. 6 osob. światło elektr., starter w dobrym stanie na sprzedaż. Cena 3700 zł. Wiadomość Koronowa, tel. 124. 7412

Samochód Esseks

odkryty w porządku na chodzie sprzedam spieszenie za 5 tys. zł. Zgłosz. Gdańska 158, Butowski, telefon 1559. (13553)

30 skrzyń

na sprzedaż. Toruńska 119. 13860

Młode bezdzienne małżeństwo poszukuje w najbliższym czasie

pomieszczenia

z utrzymaniem w kulturalnych warunkach w ładnej lesistaj okolicy. — Dwór lub spokojny pensjonat z bridem pożądanym. Oferty pod „K. A.“ do biura ogłoszeń S. Fuchs, Łódź, Piotrkowska 30. (14075)

Wspólnik

cichy z kapitałem 10.000 zł do rozszerzenia dobrze prosperującego handlu w Bydgoszczy poszukiwany Dobry zysk i gwarancja kapitału zapewnione. Of. do filii Dzien. Bydg. ul. Dworcowa 2, pod „Przyzłość“. 7631

Piegi,

oraz wszelkie wyrzuty skórne usuwa radykalnie: wybiela i wydelikaca skórę, nadaje nawet zniszczonej cerze młodocianą świeżość znany od 40 lat IDEALNY KREM „BENIGNINA“ DRA TOALETOWY „BENIGNINA“ STENZLA

Zadać w aptekach i perfumerjach. Główny skład wysyłkowy: Apteka Marjacka we Lwowie

0021

Poszukujemy zaraz lub później

LOKALU

z oknami wystawowemi i pobocznymi ubikacjami w śródmieściu. Oferty nadsyłać pod „Spółka Akcyjna“ do ekspedycji niniejszego pisma. (13934)

Ostrzeżenie!

Niniejszem ostrzegam przed kupnem od kogokolwiek domu w Bydgoszczy przy ul. Matejki 2, ponieważ od 6 czerwca 1923 r. jestem wyłącznym właścicielem tego domu. (13962)

Stanisław Jan Gasiorowski, Warszawa, ulica Chmielna 68.

OPRAWĘ KSIĄZEK

oraz wszelkie prace wchodzące w zakres introligatorstwa wykonuje starannie, szybko i tanio

Introligatornia

DRUKARNI BYDGOSKIEJ Sp. Akc. (Wyd. „Dziennika Bydgoskiego“) ul. Poznańska 30.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. —

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9 przed południem.

DROBNE OGŁOSZENIA

Ogłoszenia większe pod niniejszą rubryką oblicza się na mm o 100% drożej.

POLECENIA

Pasza

mieszana z melasą Heka uniwersal jako najtańsza i najlepsza pasza wzmacniająca, tuczaka i wpływ na ilość mleka. Cena 25 zł za ctr., poleca Fabryka środków odżywczych, w. Luis Knoof, Bydgoszcz, Marcinkowskiego 6. Telefon 989, (7659)

Mandoliny

włoskie, palisandrowe z 22. Fabr. instrumentów muzycznych. J. Kielbich Król. Jadwigi 16. (7684)

Fotografje

wszelkiego rodzaju wykonuje dokładnie i starannie „Wiol“, Bydgoszcz, Sienkiewicza 44. 7637

Fotograficzne

prace amatorskie i klisze do retuszu przyjmuje „Wiol“, Bydgoszcz, Sienkiewicza 44. (7636)

Składy

kolonialne, wielki wybór poleca „Ostoja“, Dworcowa 59 (naprzeciw Dyr. Kol.) 7639

Reparacje

przy maszynach do szycia rowerów, wykonuje. Kupuje używane maszyny. Janicki, Sniadeckich 20. 7658

SPRZEDAŻE

25 mórg

z inwentarzem za 10.000 zł sprzedam. Sokolowski, Plac Wolności 2. 7672

Realność

większa handlowa w Bydgoszczy, w centrum, przynosząca dochodu 60.000 zł rocznie sprzedam 300 do 350.000 zł wpłaty najmnie 150.000 lub zamienie na majątek ziemski od 300—800 mórg. Jak i wiele innych obiektów poleca biuro „Pogoń“

Zakład fryzjerski męsko - damski i perfumierja za bezcen na sprzedaż. Pewna egzystencja. Oferty pod „2918“ do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 7657

Sprzedam

zaraz dobrze zaprowadzony skład kolonialny z przyległym mieszkaniem, z powodu innego przedsiębiorstwa. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. 15014

Willa

piętrowa z ogrodem 8000 z przedsza, Sokolowski Plac Wolności 2. 7670

Oddam

filję składu bławatów i galanterji w dużej wsi kościelnej pow. chełmińskiego, do samodzielnego prowadzenia na własny rachunek kobiecie lub mężczyźnie niefachowcy przyucze, do objęcia 2—3 tys. zł przejęcie na własność przy wpłacie 2—3 tys. reszta towaru na warunkach. Of. Grudziądz „Dobra Egzystencja“ 15000

Skład

próżny, prowincja rynek, urządzenie, mieszkanie, za 1.500 zł. sprzedam „Pośrednictwo“, Hetmańska 25. 7598

Bacznosci!

Sprzedam zaraz maszynę krawiecką, stół i poduszke do prasowania. Józef Wojczyk, Wątrobowo, pocz. Syrocka, pow. Świecki. 14088

Motocykl

B. S. A. 2 1/2 P. S. dobrze utrzym. sprzedam. Grudziądz, ul. Słowackiego 2 parter praw. 14099

Leżanki

kanapy, materace tanio na raty. Tapicernia, Jagiellońska 4, drugie podwórce. 15022

Motocykl

Indjan Biegh Chief balon elektr. spidometr na biegu rejestr z przyczepką. Stan

Maszyna Singera, bębenkowa tanio na sprzedaż. Stary Rynek nr. 20, II. piętro prawo. (15006)

Rower

na sprzedaż. Rycerska 9. (14091)

Biuro

centrum Bydgoszczy, z telefonem, kompl. urządzeniem za 600 zł. oddam. Of. do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „Egzystencja“. (7633)

Pianino

używane sprzedam korzystnie. Koerd, Królowej Jadwigi 4b. 7497

KUPNA

Kupię

domek z ogródkiem przy wpłacie 4—5 tys. zł. Oferty pod „M. J. M.“ do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. 7673

Poszukuje

gospodarstwa od 50—300 mg. lub dochodowego domu w mieście z podaniem ceny. Zgl. do Dz. Bydg. pod „K. B.“ (13612)

POSADY WOLNE

Podróżujących

dobre zaprowadzonych u lekarzy, kas chorych, fryzjerów, na wysoką prowizję poszukuje sie. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Technika“. (7662)

Introligator

samodzielny pracownik do wszelkich prac introl. (bez pozłacania) na stałą posadę może się zgłosić. W. Kabat, Bydgoszcz, ul. Hermana Frankiego 2. 7649

Krawców

na duże i małe sztuki na stałe zatrudnienie poszukuje firma Kościanowski, Inowrocław, Dworcowa 7. (15012)

Potrzebny

praktykant chłopiec na

Rutynowana kawiarka od 1 czerwca potrzebna. Wymagane świadectwa. Cafe Restaurant „Pod Orłem“ Bydgoszcz. (15023)

Podróżujący

zaprowadzony na Pomorzu, z kaucją 1.500 zł. poszukuje posady. Zgłoszenia proszę do filii „Dzien. Bydg.“ Grudziądz, pod „R. L.“ 14098

Służąca

do wszystkiego i która umie gotować potrzebna zaraz. Zgl. St. Kokot, Warszawska 4. (7651)

Tokarzy

poszukuje się w drzewie. Dworcowa 45/46. (14081)

Potrzebna

bardzo zdolna krawcowa. M. Bojarska, Świętojańska nr. 10, II. piętro prawo. Zgłaszać się od 5 do 8 wieczorem. (7671)

Posługaczka

na przedpołudnie potrzebna zaraz na stałe. Wiadomość w filii Dz. Bydg. Dworcowa 2. (7635)

Służąca

uczciwa, chętna i czysta potrzebna od 15 czerwca br. do dziecka i dwojga osób. Zgłoszenia z referencjami przyjmuje Borkiewiczowa Solec Kuj. Bydgoska 2. 7664

Służąca

potrzebna. Cukiernia Jagiellońska 14. 7666

Dziewczyna

do gotowania potrzebna. Fordońska 66. (14963)

Uczeń

pickarski może się zgłosić. Ul. Kujawska nr. 28, Bydgoszcz. (7655)

Posługaczka

na cały dzień zaraz potrzebna Jackowskiego 32, I p. lewo. (15010)

Piekarz-cukiernik

potrzebny od zaraz. Adam

POSADY POSZUKUJĄ

Panienska poszukuje zaraz lub później posady jako gospodyni u samotnego pana, posiad. dlugoletne świadectwa. Oferty do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „F. G. F.“ 7645

Szofer obeznanany wszelkimi typami samochodów oraz przeprowadza remonta, podróżował przez kilka lat na prowincjach w firmach handlowych z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 6. Szymik, Jackowskiego 29. (13792)

DZIERŻAWY

Hel. Kiosk 3x4 korzystnie do wydzierżawienia. Gdynia, Fa. „Totobrom“, ul. Starowiejska 32. (7670)

Skład nadający się na każdą branżę zaraz do wynajęcia. Plac Piastowski 1. Litkowski. (7654)

Dzierżawy

rolne od 5000 zł. do objęcia i większe gospodarstwa i domy poleca „Ostoja“, Dworcowa 59, (naprzeciw Dyr. Kol.) 7640

MIESZKANIA

Mieszkania 2, 3, 4, 5 pokojowe z kuchnią na dogodnych warunkach, wskaże „Ostoja“, Dworcowa 59 (naprzeciw Dyr. Kol.) 7638

Poszukuje mieszkania 2—3 pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza, czynsz placę z góry. Zgłosz. do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „Buchalter“. 7678

Pokój z kuchnia poszukuje wprost od gospodarza, warunki podług

POKOJE

Pokój dla 2 panów z utrzymaniem do wynajęcia. Ul. Świętojańska 20, parter. 7641

Pokój umeblowany dla pana do wynajęcia. Sniadeckich 28 II p. lewo. (7648)

Pokój słoneczny i czysty do wynajęcia Nakielska 8, III p. prawo. (15011)

Pokój frontowy elegancki, dobrze umebl. zaraz do wynajęcia dla intelig. pana. Gdańska 134, II. p. lewo. (14073)

Pokój wynajmę dla dwóch lub jednego pana. Jackowskiego 15, gospodarz. (14092)

Pokój umeblowany, śródmieściu, bez pościeli, z osobnym wejściem dla solitego pana zaraz lub później do oddania. Ul. Krasieńskiego 4, II p. I. 7660

Pokój umebl. do wynajęcia. Wileńska 3 III. p. I. (7667)

Pokoik mały do wynajęcia. 3 Maja 16, II. lewo. (7674)

Pokój skromny do wynajęcia. Sniadeckich 41, zgłosz. u portjera III p. (7680)

Pokój do wynajęcia. Plac Piastowski 2, II. 7679

Pokój umebl. dla 2 panów do wynajęcia. Sienkiewicza nr. 7, parter lewo. (7632)

Pokój umeblowany do wynajęcia Gamma 6. 7676

Pokoje

Pokój umeblowany duży dla 2 lepszych panów do wynajęcia. Sw. Trójcy 22, I. piętro. (7212)

RÓŻNE

Letnisko kąpielowe Brzoza pod Bydgoszczą, Wielkopolska, stacja kolejowa Chmielniki, jedyne tego rodzaju w Wielkopolsce, 50 pokoi umeblowanych, światło elektryczne, kuchnia pierwszorzędna. Letnisko Brzoza posiada własne 600 mórg jeziora. Las iglasty, ogrody warzywne, okolica czysta, zdrowa, własna plaża. Ceny umiarkowane. Pokoje jeszcze wolne. — Prospekty odwrotnie się wysyła. Dyrekcja. (15005)

Panienski inteligencji przyjmie, troskliwa opieka. Zakopane, profesorowa Krzyżanowska, Poznań, Młyńska 3. (13197)

Letnisko wila Borski pow. Chojnice (Kaszubska Szwajcarya Pomorze), wielkie jezioro, plaża, las sosnowy poleca pokoje słoneczne z utrzymaniem 5 razy dziennie 10 do 12 zł. Informacje K. Jasnoch, Poznań, Piekary 5. (14094)

Szukam spółnika do kina (wedrowne) z małą gotówką. Adres wskaże Dz. Bydg. 7632

Spólnika do kina wedrownego poszukuję z małą gotówką. Adres wskaże Dzien. Bydg. (7652)

Ostrzeżenie! Ostrzegam, że nieczwalam na odstąpienie lub sprzedanie mieszkania przy ul. Szubińskiej 14, bez mojej wiedzy. Władysław Koszycz, właściciel. 14090

300—400 zł. pożyczki szukam. krótki

POLECENIA

Wytwórnia

mebli giętych „Vola“ Grudziądz, ul. Wybickiego 46 poleca krzesła zвычайne, biurowe i salonowe, wypłatanie i wyściełane, garnitury, fotele, stoliki, wieszaki i t. d. po cenach fabrycznych. 15001

Technik

brakarz leśny przyjmuje szacowanie lasów na pniu, na różne materiały krajowe i zagraniczne. Horn, Bydgoszcz, Pomorska 53. (7653)

Meble

wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyncze szafy, stoły, łózka, krzesła, kanapy, leżanki na najkorzystniejszych warunkach poleca Andrzej Nowak, Podgórna 28, róg Wełniany Rynek. (6230)

Koldry

watowe i puchowe z własnymi i powierzonej materjałów wykonuje rzetelnie i tanio „Alicja“, ul. Wesoła nr. 11. tel. 1679. (6042)

Maszyny do pisania oraz kasy „National“ naprawia pod gwarancją prawidłowego funkcjonowania. Karol Buchholz, Plac Wolności 1, tel. 15-14. (11431)

Pianina

pierwszorzędne, najlepszego gatunku krzyżowe czarno polerowane (Messinggrafen) kupi się najtaniej tylko w Toruniu Podgórna 22b II prawo. (13934)

Dziecko

ładnie ubrać można w magazynie (15035) F. Szulcowej, Gdańska 43.

Hipoteki

reguluje „Prawo“ Dworcowa 82, tel. 1309. (7628)

Wszelkie prace slusarsko-mechaniczne, blacharskie i instalacyjne wykonuje tanio i pod gwarancją, slusarnia, Nowodworska 37. (14041)

SPRZEDAŻE

Kamienica

II p. z interesami w centrum miasta daje rocznego dochodu 18.000 zł., cena 155.000. Kamienica rogowa z interesami 60.000 zł. Kamieniczka II p. z interesami 45.000 zł. Kamieniczka I p. z interesami, przy tem 2 oficyjne 360 zł. miesięcznie dochodu 30.000 zł. Jak również wiele innych obiektów poleca i świeże zlecenia przyjmuje biuro Pogon, Dworcowa nr. 80. (14017)

Gospodarstwo

Sprzedam moje własne gospodarstwo składające się z 70 mórg dobrej ziemi, w tem 12 mórg łąki, z żywym i martwym inwentarzem. Stacja kolejowa Stara Pila. Cena według ugody. Wojciech Kolodzieński, Przyjaźń, pow. Kartuszy. 13904

Dom

z oficynią i ogrodem sprzedam. Ks. Skorupki 70. 13959

Dom

w Bydgoszczy II ptr., 640 zł dochodu mies., pięć minut od teatru, śliczny ogród. Cena 60.000 zł. „Prawo“ Dworcowa 82, tel. 1309. 7625

Domy

ze składami, woln. mieszkaniami od 6.000-100.000 sprzedam „Norma“, Gdańska 24. (13279)

Wila

w najlepszym położeniu z ogrodem przy wpłacie 20 do 60 tys. zł na sprzedaż.

Gospodarstwo

270 mórg, 10 koni, 24 krów, 26 świń, 2 1/2 km. od dworca, martwy inwentarz komplet., zabudowanie maszynowe sprzedam. Wiadomości udzieli Wojdylak, Poznańska 26. 14079

Polwark

200 mórg kujawska ziemia, cena 200000 zł. Pryl, Dworcowa 34. (13953)

Kopalnia Złota

Dom mieszkalny z restauracją, małą piekarnią nadająca się także dla rzeźnika z budynk. gospodarczymi, i morgowym ogrodem owocowym i warzywnym w mieście przy głównej ul. i kolei bardzo korzystnie na sprzedaż i zaraz do objęcia. 4 pokoi. wolne. Gotówki potrzeba około 10000-14000 zł. Wł. Kalina, Ostrów Wkp. Dąbrowskiego 1. 14034

Dom

piętrowy w Bydgoszczy Filarecka 10 przy wieży wodociągów o 4 mieszkaniach na sprzedaż. Mieszkanie większe wolne dla kupca. Ziętowski, Poznań Traugutta 5. (13677)

Dom

w śródmieściu Bydgoszczy, jednopietrowy, dochód roczny 3.600 zł. zaraz na sprzedaż. Pośrednicy wkluczeni Of. pod „Zaraz 11“ do filij Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 7606

Dom

III piętrowy w Grudziądzu przy przystanku tramwajowym, dochód roczny około 6000 zł korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Gołębiowski, Kartuszy, ul. 5 brygady nr. 2. 14097

Dom

dwupięt. z 15 mieszkaniami sprzedam. Wpłata 15.000 zł. Szułowicz, Bydgoszcz, Bernardyńska 10. 14046

Sprzedam

dom z oficynią, 6 pokoi wolne, cena 20000 zł gotówka. Zgł. Sokolowski, Plac Wolności 2. (7547)

Skład

rowerów, w małym mieście, blisko Bydgoszczy sprzedam lub na własny rachunek oddam. Wiad. w Dzien. Bydg. (14009)

Hotel

i restauracja w centrum Bydgoszczy. Cena 250.000 zł dochód 48.000 zł, wpłata do 80.000 zł reszta długoterminowa hipoteka. „Prawo“ Dworcowa 82, tel. 1309. 7627

Młyn

motorowy, 120 przemiału, bardzo dobra okolica, natychmiast na sprzedaż. Cena 90.000 zł, wpłata 45.000 zł. „Prawo“ Dworcowa 82, tel. 1309. (7626)

Ogrodnictwo

40 lat dobrze prosperujące z powodu choroby natychmiast do sprzedania lub wdzierżawienia. Buschke, Keynia. (7624)

Składy

w najlepszym położeniu z towarem i bez, przy wpłacie 8500 do 60 tys. zł do oddania. Grundtke, Bydgoszcz, Sniadeckich 33, narożnik Dworcowej. (14027)

Zakład

fryzjerski, damski i męski w Bydgoszczy bardzo dobrze zaprowadzony z powodu choroby za 4000 zł sprzedam. Adres wskazuje Dz. Bydg. (14030)

Zakład fryzjerski

na sprzedaż natychmiast z całym inwentarzem. Reflektanci zechcą się zgł. do adm. Dz. Bydg. pod „Fryzjer“. (14065)

Korzystnie.

Hurtowy i detaliczny skład kolon. wraz monopolowa podaż soli w pełnym biegu w większym pow. mieście z świetną okolicą jest zaraz względnie od 1. 6. 28 do nabycia. Egzystencja zapewniona. Do objęcia

Skład

fryzjerski w Tezewie na sprzedaż. Zgł. do agentury Dz. Bydg. w Tezewie pod „Skład“. 14086

Maszynę do pisania

kupicie najkorzystniej w składzie urządzeń biurowych St. Skóra i Ska. Bydgoszcz, Hotel pod „Orłem“. (23625)

Motocykl

z przyczepką albo samochód gotów do jazdy kupi zaraz i prosi o dokładne oferty Makowski Błędzkiowo p. Zelistrzewo powiat Morski. (14031)

Okazja!

Sprzedam maszyny do cegły i dachówek, oraz 500 płyt, maszynę do farby, cena i zapłata podług ugody. Zgłoszenia do B. Ziolkowski, Swiecie n/W. Klasztorna 8. 7575

Powózki

wszelkiego rodzaju tani na sprzedaż. Wiadomości Hetmańska 35. 7511

Spodnie

białe krem tani sprzedam Rumiński, Nakielska 15 II pr. (14043)

Stara dachówka

350 sztuk na sprzedaż. Toruńska 131. (14045)

Ubranie

marynarkowe czarne, nowe średniej tuszy sprzedam okazynie firma krawiecka „Wygoda“ Gdańska 148. (7616)

Rower

prawie nowy sprzedam. Szwedzki, Kossaka 90, skład. (14042)

Rower

tanio na sprzedaż. Plac Poznański 2, skład rowerów. (14064)

Aparat

fotograficzny ala minute dla zdjęć na poczekaniu (Sehnelfoto) tani sprzedam Kurkierewicz, Ugory nr. 40. 14050

Baczność!

4 motory ropowe 20/40/60 i 80 P. S., 3 kotły parowe 35/45/60 kbm. pow. ogrzew., 2 maszyny parowe 30/50 P. S., 1 lokomobila 15 P. S., kompletne urządzenie browaru tani na sprzedaż. Oferty pod nr. „14001“ do Dzien. Bydg. (14001)

Wóz

na resorach, lekki tani na sprzedaż. Ul. Kwiatowa 1, Ciroll. 7613

2 motocykle

3 P. S. na sprzedaż. Dąbrowski, Toruń, Mickiewicza 83. 15002

Sprzedam

drewniane białe łóżecko dla dziecka i czarne pianino. Sowińskiego nr. 12, parter prawo. 14033

Niemiecka doga

z rodowodem na sprzedaż. Wiadomość w Dz. Bydg. (14012)

Sprzedaje

ostrego wilka, młoda świeżożojna krowę, maszynę do zycia, puszkarki, maszynę pończosniczą. Malborska 13, Wilczak. (14071)

KUPNA

Dom

z piekarnią poszukuję celem kupna lub dzierżawy, albo coś stosownego na piekarnię. Miejsce obojętne. Zgł. przyjmuje Wikł. Lechert Bydgoszcz, Seminaryjna 14, parter lewo 13916

Kafe

lub stary piec kaflowe kupię. A. Przybylski, ul. Gdańska 15. (7525)

Kupię

samochód kryty mało używany z dobrych rąk za gotówkę. Murawski, Zblewo, pow. starogardzki. (13983)

Rollwóz

dobry, nadający się dla ogrodnika kupię. Of. do

Kupię

zaraz za gotówkę lepszy skład cukrów, lub skład papieru i artykułów piśmiennych, z mieszaniem 3 do 5 pokojowym, w większym mieście. Of. do Dz. Bydg. pod „Skład cukrów“ 13572

LEKCJE

Lekcji

gry na fortepianie udzielam. Nakielska 19, II pr. Zgł. przyjmuje się jeszcze od godz. 11-12 i 4-5. 13540

Udziałem

lekcji gry na fortepianie. Toruńska 180 w pobliżu Zbożowego Rynku. (14044)

Lekcji

robót ręcznych, haftu i batyku udziela się Plac Piastowski 12 parter lewo 7614

POSADY WOLNE

Zarobek

500-700 zł mies. zarobią wymowni panowie przy sprzedaży pokupnego artykułu. Gotówki potrzeba 200-300 zł lub pewna gwarancja. Spieszne zgł. Kisielowski, Toruńska 179, biuro. (14082)

Akwizytor

intelig. potrzebny zaraz. Zgłoszenia Lektor, Gdańska 141. 14078

2 fryzjerki

i manikurzystki na sezon od 1. VI. lub 15. VI. b. r. mogą się zgłosić. Warunki z podaniem wieku proszę nadesłać Zakład damski Schiebler, Puck (Pomorze). 13935

Fryzjerskiego

pomoćnika poszukuję od zaraz. St. Jabłońska, Niedźwiedzia 4. Zakład fryzjerski. (13976)

Dzieciną

fryzjerkę i pomoćnika fryzjerskiego poszukuję. Ul. Dworcowa 91. 7647

Pomoćnik

fryzjerski męski potrzebny zaraz. Zgłoszenia Zbąszyń, Strzelecka 6, interes fryzjerski. 13991

Pomoćnik

siodlarski może się zgłosić na stałą pracę. Pierwsz. maja ci, którzy już w lakiernictwie pracowali. Oferty pod „Siodlarz“ do Dz. Bydg. (7663)

Pomoćnik

fryzjerski potrzebny zaraz na stałe. Bernardyńska 9. 14353

2 pomoćników

siodlarskich potrzeba zaraz w Niemcynie, stacja Stempokowo, pow. Wągrowiec. Siodlarstwo, oberża, Łuczak. (13876)

Poszukuję

natychmiast dwóch kołodziej. Kamiński, Legnowo, pow. Bydgoszcz. (13839)

Piekarskiego

czeladnika, cukiernika, młodego poszukuję od 2. 6. Katlewski, Solec Kujawski. (14096)

Czeladnik

blacharski może się zaraz zgłosić. A. Ciesiołka, zakład blacharski, Chojnice Pom. ul. Człuchowska 14. (13984)

Dwóch

dekarzy mogą się zaraz zgłosić. Franciszek Niemczewski mistrz dekarz. Bydgoszcz, ul. Jasna 6. (14073)

Czeladnik

szewski może się zgłosić. Sieroca 16 w podwórzu. 14029

Stróża

uczciwego potrzebuje tow. hodowców kóz i królików. Zgł. przyjmuje od 2-4 po poł. J. Mauderle, skarbnik, Pomorska 29, parter prawo. 14047

Chłopca

do posyłek z dobrej ro-

Elow

wzgl. uczeń, syn porządnego rodziców z ukończoną szkołą handl. zaraz potrzebny. Zgł. do Dzien. Byd. pod lit. „Ch. J.“ (7596)

Potrzebna

od zaraz siła pomocnicza aptekarska — żeńska lub męska — umiejąca taksować pisacze na maszynie i na aparacie Masasa. Zgłoszenia z podaniem referencji uprasz się do Dzien. Bydg. pod „Siła pomocnicza aptekarska“ 13990

Stenotypistka

z gruntowną znajomością ksiązkowości, języka polskiego i niemieckiego potrzebna zaraz. Oferty z życiorysem nadsyłać, Ruskowski, Gdynia, wila „Jurerek“. (13863)

Chłopiec

do posyłek potrzebny. Ul. Gimnazjalna 1, II. (7615)

Modele

do damskiego czesania mogą się zgłosić ul. Dworcowa 91. 7648

Ekspedjentka

fachowa, władająca językiem polskim i niemieckim potrzebna zaraz ewtl. 15. VI. 28. do składu delikatesów, towarów kolonialnych, win, wódek i likierów. Całkowite utrzymanie wolne. Zgłoszenia tylko piśmienne z odpisami świadectw, fotografią i podaniem wysokości miesięcznego wynagrodzenia pod adresem Pa. Kazimierz Krukowski, delikatesy, Kruszewica nad Gopiem, ul. Kolejowa 1. 14050

Wykwalifikowana

ekspedjentka — krawcowa z branży konfekcyjnej tylko z dobrymi świadectwami może się zgłosić do „Taniego Sklepu Okola“ Grunwaldzka 141. (14037)

Panienska

w charakterze uczennicy lub wolontariuszki z dobrej rodziny, oraz chłopca do posyłek na stałe zatrudnienie poszukuje od 1. czerwca do składu cukierków Wincenty Ramisch, Gdańska 5. (15004)

Uczennica

potrzebna zaraz lub później. Centrala Fotograficzna, Bydgoszcz, Gdańska 19. (7635)

Potrzebna

zdolna szteperka. Gdańska 64. Nadzykowski. 7618

Panienska

do posyłek potrzebna. Ul. Cieszkowskiego 21, parter lewo. 7623

Dziewczyna

16-18 lat do dzieci potrzebna zaraz. Cieszkowskiego 10, I ptr. (7574)

Służąca

do wszystkiego umiejąca bardzo dobrze gotować poszukuje zaraz. Zgł. ul. Polanka 2. (7505)

Kucharkę

poszukuje restauracja. Zgł. Toruń ul. Szczytna 2 w restauracji. (13995)

Kucharka

samodzielną na majątek potrzebna zaraz i dziewczyna do pomocy. Sienkiewicza 61. 7617

Służąca

do wszystkiego zaraz potrzebna. Łokietka 29, parter prawo. (14084)

Służąca

umiejąca gotować potrzebna. Skibiński, Bydgoszcz Podleśna 6. 13820

Służąca

uczniwa do wszystkiego potrzebna. Pomorska 58, w składzie. 7621

Służąca

do lekkich prac domowych potrzebna zaraz. Sw. Trójcy 18, I ptr. prawo. 14039

Młodsza

służąca potrzebna zaraz. Zgłosz. St. Markiewicz,

Służąca

młodsza do robienia pończoch i prac domowych. Adres wskaże Dz. Bydg. 14054

Dziewczę

młodsze potrzebne. Lubelska 7, skład kolonialny. (14060)

Dziewczyna

do usług potrzebna zaraz. Dąbrowskiego 14a, skład kolonialny. (14067)

Dziewczyna

do dziecka i wszelkiej pracy potrzebna zaraz. Nowakowska, Podgórna 7. 14089

Chłopak

uczniwy do posyłek porządnego rodziców potrzebny zaraz. Fabryka parasoli Weissig, Gdańska 9. (14019)

POSADY POSZUKUJĄ

Gospodyni

w średnim wieku poszukuje posady jako samodzielna od 1. 7. 28. (dotychczas na niewypowiedzianej posadzie. Zgł. M. Walkiewiczówna, Majętność Potulice poczta Żelice pow. Wągrowiec. 13676

Pomoćnik

fryzjerski najchętniej na prowincji poszukuje stałej posady. Oferty do Dzien. Bydg. pod „F. P. 100“. 13943

Osoba

starsza, inteligentna, z praktyką kilkoletnią przy dzieciach, kuchni, gospodarstwie poszukuje posady, najchętniej samodzielnej i na wsi. Of. do Dz. Bydg. pod „Starsza“. (14072)

DZIERZAWY

Gospodarstwo

dzierżawa na 10 lat 160 mórg ziemi pszennej, zabudowania maszynowe, inwentarz żywy i martwy w komplecie, do objęcia 15 do 18 tys. zł. również 120 i 140 mórg. Na odpowiedź znaczek. Reflektanci spiesznie. Biuro „Inform

